BIATEC

Február 1993

Odborný bankový časopis

Ročník I

Prezident Slovenskej republiky

Dňa 15. februára 1993 zvolila Národná rada SR tajným hlasovaním za prvého prezidenta v demokratickej histórii Slovenskej republiky pána Michala Kováča.

Ing. Michal Kováč, CSc., sa narodil 5. 8. 1930 v Ľubiši. Vyštudoval Obchodnú akadémiu a Vysokú školu ekonomickú. Po ročnom účinkovaní ako asistent na VŠE v Bratislave nastúpil do služieb Oblastného ústavu ŠBČS v Bratislave. V bankovníctve pôsobil od roku 1956 až do 11. 12. 1989. V rokoch 1965–1966 prednášal v bankovej škole na Kube a v rokoch 1967–1970 pracoval ako námestník Živnostenskej banky v Londýne. V roku 1969 ho odvolali z Londýna a v roku 1970 vylúčili z KSČ a preložili za radového bankového úradníka do ŠBČS, pobočky Bratislava-mesto.

Popri práci v bankách prednášal ako externý pracovník na VŠE, a to až do roku 1967. Od roku 1978 až do decembra 1989 pracoval na úväzok ako vedeckovýskumný pracovník vo Výskumnom ústave pre financovanie a úver, neskôr v Ústrednom ústave národohospodárskeho výskumu. Venoval sa problémom menovej politiky a bankovej činnosti. Od roku 1987 pôsobil aj ako externý prednášateľ na Stavebnej fakulte Slovenskej vysokej školy technickej, odbor ekonomiky a financovania.

Po revolúcii v decembri 1989 sa stal ministrom financií SR vo vláde národného porozumenia. V prvých slobodných voľbách v júni 1990 ho ako kandidáta VPN vo Východoslovenskom kraji zvolili za poslanca FZ do Snemovne ľudu a vymenovali za ministra financií vo vláde Vladimíra Mečiara. Na protest proti odvolaniu V. Mečiara z funkcie predsedu vlády podal demisiu a ukončil činnosť vo vláde 18. mája 1991. Vo voľbách roku 1992 ho zvolili za poslanca Snemovne ľudu FZ za Východoslovenský kraj a na prvom zasadaní FZ dňa 26. 6. 1992 za predsedu FZ ČSFR. Túto funkciu vykonával do 31. 12. 1992, t. j. do zániku ČSFR. Od roku 1991 je podpredsedom Hnutia za demokratické Slovensko pre ekonomickú oblasť.

Privatizácia v samostatnej Slovenskej republike

Ing. Ľubomír Dolgoš, minister privatizácie a správy národného majetku

V posledných týždňoch mi najmä zahraniční novinári kladú otázku, ak nie prvú, potom určite ako druhú v poradí: Prečo sa na Slovensku spomalila privatizácia, resp. až zastavila? Zväčša z ich strany ide o číselnú konfrontáciu s Českou republikou, kde sa doteraz privatizuje viac i rýchlejšie. Dočasná nevýhoda v kvantite i tempe privatizačného procesu na Slovensku však vôbec neznamená ani nebude znamenať, že sa u nás bránime privatizácii, ako to občas od niektorých opozičných strán počujeme, či nebodaj sa dokonca „richtujeme" doteraz sprivatizované znárodňovať. Kto si podrobne prečítal Programové vyhlásenie vlády SR a Koncepciu ďalšieho postupu privatizácie v Slovenskej republike, nemohol prehliadnuť zásady a ciele, ktoré sa budú uplatňovať v privatizácii na Slovensku. O to dôslednejšie po jeho osamostatnení. Ide najmä o tieto:

- privatizácia je jedným z predpokladov transformácie ekonomiky,
- dôraz na koncepčnosť a transparentnosť,
- vymedzenie účasti štátu v strategických oblastiach a optimálne formy jej správy,
- podpora vzniku domácej podnikateľskej vrstvy,
- formovanie konkurenčného prostredia,
- zintenzívnenie vstupu zahraničného kapitálu do procesu privatizácie, jeho stimulácia a účelná orientácia,
- umožnenie predaja majetku domácim subjektom aj za bilančné ceny,
- uplatnenie splátkovej formy predaja privatizovaného majetku, resp. účasti na obchodných spoločnostiach pri súčasnom znížení (prvej) hotovostnej splátky a pod.

Inými slovami, na Slovensku nám ide o kvalitný, optimálne rýchly a dôsledný privatizačný proces, ktorý rešpektuje a vychádza zo spoločenského, ekonomického a geografického prostredia medzi Dunajom a Tatrami.

Nechcem sa veľmi vracať späť do privatizačnej minulosti, ale v každom prípade chápem privatizáciu ako prostriedok, a nie ako cieľ ekonomickej transformácie, ako tomu bolo donedávna. V tejto chvíli si musíme nakresliť akúsi mapu, ako bude vyzerať slovenská ekonomika po privatizácii: čo je v nej nevyhnutné oživiť, čo utlmiť, teda kde sú nevyhnutné reštrukturalizačné zásahy, kde si vystačíme s vlastnými podnikateľskými zámermi a domácimi podnikateľmi a kde je nevyhnutný zahraničný kapitál v majoritnej či minoritnej účasti a kde dokonca absolútny zahraničný vlastník. Spoliehať sa, že trh po privatizácii sám od seba všetko vyrieši, že sa ekonomika sama zreštrukturalizuje je síce lákavá predstava, ale málo reálna. Z jednoduchého dôvodu – predstavy ani náhody nevytvárajú racionálny systém, logickú schému. A práve o to sa usilujeme. Bez emócií, vecne a jasne.

Priveľa, už nie ani kritiky, ale priam kriku odznelo na náš pohľad na kupónovú privatizáciu. Že chceme slovenský národ obrať o to, čo by mal dostať. Isteže, kupónka je originálna, transformačne na prvý pohľad rýchla neštandardná privatizačná metóda, (hoci jej prvá vlna potvrdzuje relatívnosť rýchlosti) nie však tak účinná, ako sa očakávalo. Samotná zmena vlastníka síce vytvára nové vzťahy v určitej oblasti, prináša aj nemalé ideologické plus, ibaže kupónka pri obrovskej akcionárskej rozptýlenosti v konkrétnom podniku je málo motivačná a kapitálovo nulová: Slovensko trpí kapitálovým deficitom a nevyhnutne potrebuje zahraničné injekcie. Tie však dostane iba vtedy, ak sa zahraničnému kapitálu na to vytvoria aj reálne možnosti. Inými slovami to znamená uprednostniť štandardné formy privatizácie – najmä verejné súťaže, verejné dražby, vo výnimočných prípadoch i priame predaje vopred určenému vlastníkovi pred neštandardnou metódou – kupónovou privatizáciou. To však nemá byť jej likvidácia, iba sa jej vráti to miesto, aké mala mať v celom privatizačnom procese, t. j. doplnkové. Musíme teda dať zelenú tým formám, ktoré do privatizácie „niečo" nové prinesú, a nielen doterajšie majetkovo prerozdelia.

Napokon vôbec nie je pravdou, že o Slovensko nie je v zahraničí záujem. Je oň záujem. Zahraničný kapitál si však môže vyberať. A nielen v strednej a východnej Európe. Konkurencia o jeho získanie je nemalá. Preto Slovenská republika musí na jeho príliv vytvoriť finančné lákadlá, aby jeho investície k nám boli perspektívne, lukratívne a stabilné. Samozrejme, nemali by sme ani prepadnúť fetišizácii zahraničného kapitálu, každá národná ekonomika potrebuje aj silnú vlastnú podnikateľskú vrstvu. Tú môžeme vytvoriť iba vtedy, ak budúcim podnikateľom už v privatizácii poskytneme určité výhody. Tou najväčšou je splátkový predaj. Konkrétne ide o zníženie prvej splátky na 10 až 15 percent z kúpnej ceny privatizovaného majetku a dobu splatnosti predĺžiť na 5 až 10 rokov. Doteraz prvá promptná splátka predstavovala 30 percent a dobu splatnosti 5 rokov. Uvažujeme aj o možnostiach odkladu splácania splátok v prvých 2 až 3 rokoch. Vstupná, t. j. orientačná cena podnikov, resp. majetku podnikov môže byť určená na úrovni bilančnej ceny, pretože súťažné metódy privatizácie – verejná dražba ako aj verejná súťaž si „určia" vlastnú trhovú cenu na základe ponuky a dopytu. Pri verejnej súťaži môže byť ponúknutá cena aj nižšia ako bilančná za predpokladu akceptovania plnenia určitých podmienok, napr. garantovanie investícií, zamestnanosti, odbytu výroby a pod.

Ak by teda za nadpisom tohto môjho príspevku bol otáznik – moja odpoveď by v stručnosti znela nasledovne. Privatizácia bude prostriedkom a nie cieľom transformácie našej ekonomiky, so snahou prilákať zahraničné investície, avšak nie za každú cenu, bude otvorená a prístupná každému, kto sa jej chce zúčastniť, a nakoľko ide o privatizáciu národného majetku, bude slovenský občan o jej priebehu v maximálne možnej miere aj informovaný. Bude sa v nej viac uvažovať a viac preverovať majetkové dokladovanie, aby sme sa nedožili toho, čo by nám raz dokazovalo nekvalitnú a unáhlenú privatizáciu, ktorá by súkromných vlastníkov vystavovala právnej neistote, verejným pochybnostiam. Na Slovensku máme predsa múdre príslovie – dvakrát meraj a raz strihaj.

Mena sa v Brne nedelila

Prvé zasadnutie Menového výboru, ktorý tvoria najvyšší zástupcovia Národnej banky Slovenska a Českej národnej banky sa pripravovalo v pomerne napätej atmosfére. V tlači, ale aj v rozhlase i televízii sa práve niekoľko dní pred stretnutím v Tugendhatovej vládnej vile v Brne objavovali rozporuplné vyhlásenia národohospodárov, politikov, ale najmä novinárov, že spoločná mena dlho nevydrží. Ba medzi riadkami bolo možné vyčítať i nečakaný koniec spoločného rokovania. Svoje urobilo oznámenie, že ČNB už začala kolkovať 500 a 1000-korunové bankovky.

Do Brna prišlo takmer päťdesiat novinárov z oboch republík. V rokovacích priestoroch vládnej vily v Brne však vládla iná atmosféra. Za spoločný stôl si zasadli už známi partneri. Za NBS viceguvernér poverený riadením NBS Ing. Marián Tkáč, viceguvernér NBS Ing. Marián Jusko, vrchná riaditeľka ekonomického úseku Ing. Elena Kohútiková a za českú stranu guvernér ČNB Ing. Josef Tošovský a viceguvernéri Ing. Miroslav Kerouš a Ing. Jan Vít.

Celodenné rokovanie bolo veľmi korektné a vecné. Menový výbor schválil orientačný plán na pol roka a rozhodol, že rokovať sa bude striedavo v oboch štátoch. Ďalej sa členovia výboru, nazývaného niekedy i 3+3 zaoberali menovým vývojom v poslednom období a rozhodli o úverovej emisii na najbližšie dvojtýždenné obdobie. Zároveň rozhodli o rozdelení devízových aktív v pomere 2:1. Rokovali aj o dohodách, ktoré by vymedzili činnosť bánk na území druhého štátu a vzájomne sa informovali o prípravách technického zabezpečenia rozdelenia spoločnej meny.

Ako vyhlásili obidvaja predstavitelia národných bánk J. Tošovský a M. Tkáč na tlačovej konferencii, celé rokovanie Menového výboru sa nieslo v nekonfrontačnej, priateľskej atmosfére. V Brne sa tiež rokovalo o niektorých veľmi dôležitých otázkach – napríklad o spôsobe ďalšieho platobného styku medzi oboma štátmi. Pozvanie na Slovensko (25. 1. 1993), ktoré vyslovil na záver viceguvernér Ing. M. Tkáč predznamenalo ďalšie, v poradí druhé pracovné rokovanie Menového výboru.

-IP-

Prvé zasadnutie Bankovej rady Národnej banky Slovenska

Národná banka Slovenska začala svoju činnosť na základe zákona NR SR z 18. 11. 1992.

6. januára 1993 sa konalo prvé zasadnutie Bankovej rady Národnej banky Slovenska (NBS). Banková rada, ako najvyšší orgán NBS riadi jej činnosť, určuje menovú politiku a nástroje na jej uskutočňovanie a rozhoduje o menových opatreniach. Vláda SR poverila týchto členov Bankovej rady: Ing. Mariána Tkáča, CSc., viceguvernéra povereného riadením NBS, Ing. Mariána Jusku, CSc., viceguvernéra NBS, Ing. Jána Mathesa, vrchného riaditeľa úseku prevádzky NBS, Ing. Vladislava Bachára, CSc., generálneho riaditeľa Devín banky, a. s., Doc. Ing. Jozefa Makúcha, CSc., dekana Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave.

-IP-
Foto: TA SR

Záber z rokovania Bankovej rady NBS

KOMUNIKÉ

z 1. zasadania Bankovej rady Národnej banky Slovenska dňa 6. 1. 1993

V Bratislave bolo dnes (6. 1. 1993) prvé zasadnutie Bankovej rady Národnej banky Slovenska (NBS). Vláda Slovenskej republiky dala poverenie týmto členom rady, ktorá je najvyšším riadiacim orgánom NBS:

Viceguvernér poverený riadením NBS – Ing. Marián Tkáč, CSc., viceguvernér NBS – Ing. Marián Jusko, CSc., Ing. Vladislav Bachár, CSc., Doc. Ing. Jozef Makúch, CSc., Ing. Ján Mathes. Za Vládu SR bol prítomný Ing. Vladimír Masár, štátny tajomník Ministerstva financií SR. Zasadnutie viedol Ing. Marián Tkáč, CSc.

Banková rada prerokovala a schválila systém menových nástrojov na rok 1993. Určila diskontnú úrokovú sadzbu vo výške 9,5% a lombardnú sadzbu vo výške 14%, čo je úroveň platná k 31. 12. 1992. Banková rada nevidí v súčasnosti dôvod na zmenu týchto sadzieb vzhľadom na uzavreté dohody s Českou národnou bankou.

Schválila základné ciele menového programu na rok 1993 aj s ohľadom na uplatňovanie menových dohôd SR a ČR a schválila zásady postupu slovenských členov Menového výboru, ktorého prvé rokovanie bude 8. 1. 1993 v Brne.

Členovia Bankovej rady NBS s potešením konštatovali, že menové zásoby zlata umiestnené mimo bývalého územia ČSFR sú už v správe NBS, a práve dealingové pracovisko NBS uskutočnilo 6. 1. 1993 prvé platby do zahraničia.

Na záver sa Banková rada zaoberala technickými a organizačnými otázkami ďalšej činnosti NBS.

KOMUNIKÉ

z 2. zasadania Menového výboru

Koncom januára (25. 1. 1993) sa v Smoleniciach zišiel na svojom 2. zasadaní Menový výbor. Na rokovaní sa okrem členov Menového výboru zúčastnili tiež minister financií SR Július Tóth a námestník ministra financií ČR Vladimír Rudlovčák.

Menový výbor posúdil stav a perspektívy hospodárskeho vývoja v oboch republikách z menového hľadiska pri existencii spoločnej meny. Rast vkladov obyvateľov v poslednom čase zvyšuje likviditu komerčných bánk v SR i v ČR. Z tohto dôvodu bolo rozhodnuté nekonať v tomto týždni aukciu refinančných úverov a tak nezvyšovať ďalej zdroje komerčných bánk. Zároveň bolo konštatované, že vo vývoji peňažných zásob v SR a v ČR dochádza k odlišnému vývoju a že existujú aj ďalšie dôvody na uskutočňovanie menovej odluky. Centrálne banky predložia v tomto zmysle vládam oboch republík príslušné návrhy.

Menový výbor sa ďalej oboznámil so stavom technickej prípravy menovej odluky v oboch republikách a túto prípravu v spoločných otázkach skoordinoval. Prerokoval tiež návrh platobnej dohody medzi ČR a SR, návrh zmluvy o technickom zabezpečení vzájomného platobného styku a návrh dohody medzi národnými bankami o používaní peňažných prostriedkov v národných menách v oblasti vzájomného cestovného ruchu.

Menový výbor sa tiež zaoberal nedoriešenými otázkami rozdelenia bilancie ŠBČS a alternatívami budúceho usporiadania ČSOB.

Banková asociácia v Prahe

Koncom uplynulého mesiaca sa uskutočnilo v Prahe slávnostné otvorenie nových reprezentačných priestorov Bankovej asociácie.

Inaugurácia reprezentačných priestorov sa stala príležitosťou na stretnutie najvyšších predstaviteľov českých i slovenských bánk a ich hosťov zo sféry oficiálnej, vrátane predstaviteľov zastupiteľských úradov USA, Veľkej Británie, Francúzska, Švajčiarska a Rakúska s cieľom vzájomne sa spoznať a nadviazať kontakty.

Úvodný prejav predniesol prezident Bankovej asociácie pán Ing. Jan Velek, ktorý povedal, že české a slovenské bankovníctvo má dlhoročnú a bohatú tradíciu, i keď jeho postavenie, poslanie, zameranie i prestíž boli v posledných štyroch desiatkach rokov neblaho poznamenané. V súčasnosti združuje Banková asociácia 28 bánk a peňažných ústavov z Českej republiky a Slovenskej republiky, o prijatie ďalších členov sa rokuje. Spomedzi slovenských bánk a peňažných ústavov sú členmi Bankovej asociácie Všeobecná úverová banka, a. s., Investičná a rozvojová banka, a. s., Tatra banka, a. s., Slovenská štátna sporiteľňa a Slovenská poisťovňa. Čo sa týka počtu bankových subjektov pôsobiacich v oboch republikách je to asi 60%, takže Banková asociácia združuje komerčné banky a finančné inštitúcie, ktoré zaberajú cca štyri pätiny na celkovom objeme bankových transakcií, podieľajú sa 77 percentami na úhrne základného kapitálu a 98 percentami na počte pracovníkov bánk Českej republiky a Slovenskej republiky. Prakticky všetky najväčšie a kľúčové bankové inštitúcie sú členmi Bankovej asociácie.

Banková asociácia chce rozvíjať a upevňovať tie oblasti práce bankových sústav obidvoch štátov, ktoré sú pre ne spoločné. V bankovníctve nikdy neexistovali hranice a ani nemôžu existovať.

Pán prezident Velek túto činnosť Bankovej asociácie podčiarkol a vo svojom vystúpení v závere skončil citátom, ktorý je v reprezentačných priestoroch už takmer 100 rokov, od pôvodných zakladateľov paláca vo Vodičkovej ulici v Prahe a ktorý by sa mohol stať krédom slovenských a českých komerčných bánk:

IUSTITIA – PRUDENTIA – TEMPERANTIA – MODERATIO – CHARITAS – FORTITUDO

Stretnutie členov Bankovej asociácie splnilo svoj zámer a stalo sa dobrým vstupom do náročnej každodennej práce slovenských a českých bánk a peňažných ústavov.

JUDr. Jiří Černý,
Banková asociácia

Americký profesor medzi pracovníkmi NBS

V uplynulom mesiaci sa uskutočnil seminár, ktorého lektorom bol Prof. Dr. Ing. Gregor Lazarcik. Témou seminára bola: „Úloha peňazí v ekonomickom vývoji národného hospodárstva". Seminár pripravilo pre pracovníkov Národnej banky Slovenska oddelenie sociálne a vzdelávania.

Prof. Lazarcik, rodák zo Slovenska, od roku 1948 pôsobí v USA, kde sa vypracoval na predného teoretika v oblasti ekonómie. V súčasnosti pôsobí na International financial research, Inc., New York. Zaoberá sa problematikou ekonomického vývoja krajín strednej a východnej Európy. Počas svojho krátkeho pobytu na Slovensku, ktorý bol vyplnený rokovaniami na ústredných orgánoch, našiel si čas a sám vyšiel s ponukou uskutočniť seminár pre pracovníkov Národnej banky Slovenska.

Prof. Lazarcik nezaprel v sebe teoretika. Svojou prednáškou začal zoširoka objasňovať problematiku podnikania v bankovníctve a vytváraniu ponuky peňazí. Ťažiskom prednášky bolo vysvetliť funkciu a štruktúru centrálneho bankovníctva v USA. Existuje v Spojených štátoch amerických tzv. Federálny rezervný systém, ktorý má postavenie centrálnej banky. Jeho funkciou je kontrola bankových rezerv a tým aj regulácia ponuky peňazí a určovanie výšky úrokových sadzieb. Na čele Federálneho rezervného systému je Zbor guvernérov, má 7 členov, ktorí sú menovaní prezidentom a potvrdzuje ich senát na obdobie 14 rokov. Federálny rezervný systém sa skladá z dvanástich regionálnych rezervných bánk. Nachádzajú sa v najväčších amerických mestách a koordináciu medzi nimi zabezpečuje Federálny rezervný úrad, ktorý tvoria dvanásti prezidenti regionálnych rezervných bánk.

Na záver seminára v neformálnej diskusii prejavil prof. Lazarcik ochotu, v rámci svojho ďalšieho pobytu na Slovensku, priblížiť pracovníkom Národnej banky Slovenska aktuálne problémy amerického finančného systému a podeliť sa s nimi o svoje bohaté vedomosti a dlhoročné skúsenosti.

PhDr. Dušan Čunderlík,
NBS

Prvá tlačová beseda NBS

Zachovať vnútornú konvertibilitu meny

V polovici januára (20. 1.) sa konala za prítomnosti vyše sto novinárov prvá tlačová beseda Národnej banky Slovenska. Novinári mali možnosť klásť svoje otázky najvyšším predstaviteľom NBS – viceguvernérovi Mariánovi Tkáčovi, poverenému riadením NBS, viceguvernérovi Mariánovi Juskovi, hlavnému riaditeľovi Jánovi Mathesovi a ďalším vedúcim predstaviteľom emisnej banky. Obaja viceguvernéri odpovedali na mnohé otázky, ktoré sa týkali slovenskej meny, najmä zachovania jej vnútornej konvertibility, čo bude prvoradou úlohou NBS.

Predstavitelia NBS informovali tiež o príprave zákona NR SR o menovej odluke ČR a SR (v čase konania tlačovej besedy v štádiu príprav), ďalej o zložení a úlohách Bankovej rady NBS a o jej nezávislosti.

Viceguvernér Marián Tkáč, poverený riadením NBS, informoval tiež o svojej účasti na zasadaní Medzinárodného menového fondu vo Washingtone, ako aj o Memorande, ktoré obsahuje ciele hospodárskej politiky Slovenskej republiky.

Na záver tlačovej besedy si novinári prezreli návrhy nových slovenských bankoviek.

–SB–
Foto: TA SR

Menová odluka

Národná banka Slovenska uskutočnila prípravné opatrenia v súvislosti s odlukou meny medzi ČR a SR. Jedným z nich bolo i okolkovanie dnes používaného obeživa. Na fotografii môžeme vidieť umiestnenie kolkov na rôznych miestach jednotlivých bankoviek.

–b–
Foto: TA SR

Platobná zmluva medzi ČR a SR

Poslanci Národnej rady SR schválili Platobnú zmluvu medzi oboma republikami a dokument o používaní národných mien v turistickom ruchu, ktorá nadobudla platnosť 8. 2. 1993. Pri uvádzaní návrhu Platobnej zmluvy minister financií Július Tóth povedal, že zmluva vytvorí dobré podmienky pre hospodárske kontakty ekonomických subjektov a zamestnanosť, čo je mimoriadne významné teraz, v období neistých vzťahov po menovej odluke. Nereálny sa ukázal zámer platobného styku na báze vzájomne zameniteľných mien. Platby vo voľnej mene by obmedzili možnosti obchodnej výmeny a na väzby medzi oboma štátmi by pôsobili deštruktívne. Navrhované clearingové zúčtovanie nekladie nároky na devízy, umožňuje preklenutie nedostatku zdrojov. Stanovenie výšky hraničného úveru a podmienok splácania pri jeho prekročení umožňuje kontrolu rozsahu finančných tokov v reálnom čase a obmedzuje riziká neúmerne vysokých pohľadávok jedného štátu voči druhému. Správu výborov NR SR predniesol spoločný spravodajca poslanec Vladimír Bajan (HZDS).

Národná rada SR po pripomienkach schválila Platobnú zmluvu medzi SR a ČR a zmluvu o používaní peňažných prostriedkov v národných menách v oblasti cestovného ruchu medzi ČR a SR.

Zbierka na národný poklad Slovenka

S výzvou zorganizovať zbierku na národný poklad Slovenska prišla Správna rada Nadácie Matice slovenskej. Nadácia, ktorú založila Matica Slovenská spolu s VÚB, a. s., a s niekoľkými ďalšími bankovými inštitúciami a veľkými štátnymi akciovými spoločnosťami na podporu a šírenie národnej kultúry doma i v zahraničí, udržiavanie kontaktov a spolupráce so Slovákmi, žijúcimi v zahraničí, sleduje touto zbierkou dva ciele.

Hlavým je: vytvoriť nevyhnutné zlaté, korunové a devízové rezervy v Národnej banke Slovenska, pomôcť stabilizovať a zachovať vnútornú konvertibilitu slovenskej koruny.

Pretože prispievateľmi budú najmä Slováci žijúci doma i v zahraničí. Nadácia chce zabezpečiť aj spätnú väzbu. A to je ďalším cieľom – z úrokových výnosov korunovej časti zbierky bude Nadácia Matice slovenskej zabezpečovať vyššie spomenutú činnosť. Nadácia prostredníctvom siete pobočiek a expozitúr VÚB všetkým darcom, ktorých hodnota finančného ako aj nefinančného daru (drahé kovy, kamene, resp. klenoty) bude vyššia ako 100 korún (právnické osoby nad 1000 korún odovzdá pamätnú medailu, ako prejav vďaky a výraz podpory mladej Slovenskej republike.

Nadácia zabezpečí pravidelné zverejňovanie prostredníctvom Slovenskej televízie mená darcov a sumu – hodnotu daru. Na záver tým, ktorí chcú prispieť, prezradím, že medailu razia v Štátnej mincovni v Kremnici.

Ing. Vladimír Hromý, VÚB, a. s.

Obr. 3

Posledný januárový deň sa v Slovenskom národnom divadle otvorila umelecko-spoločenským večerom benefičná akcia – zbierka na národný poklad Slovenskej republiky. Vyhlásila ju Matica Slovenská s cieľom posilniť spolupatričnosť Slovákov doma i v zahraničí.

Na fotografii: 1. Zlatú platničku s hmotnosťou 315 gramov rýdzosti 858/000 venovali majitelia firmy TOPAS. Na obr. Ing. Štefan Rauko s pamätnou medailou. 2. Občania, ktorí prišli do Slovenského národného divadla venovať svoj dar Slovensku. 3. Pamätná medaila Matice Slovenskej, ktorú si odnesú na pamiatku tí, ktorí prispejú do národného pokladu. Autor medaile je Štefan Novotný.

Foto: TA SR

Obr. 1

Obr. 2

Pred začatím obchodovania na Burze cenných papierov v Bratislave

Ing. Zdenko Alexy, Burza cenných papierov v Bratislave

Rozvoj kapitálového trhu v Slovenskej republike bude prebiehať vo viacerých vrstvách a časových horizontoch. Prvú etapu možno charakterizovať ako prevod činností vykonávaných na pražskom Dočasnom sekundárnom trhu cenných papierov (DSTCP) pri ŠBČS. Pražská burza cenných papierov túto činnosť už prevzala a pokračuje za nezmenených podmienok v obchodovaní s cennými papiermi (dlhopismi) uvedenými na DSTCP pri ŠBČS, a to v rovnakých dvojtýždenných intervaloch. Burza cenných papierov v Bratislave (BCPB) bude obchodovať s piatimi zo siedmich dlhopisov vydaných v listinnej podobe doteraz obchodovaných na DSTCP na prelome februára a marca, a to tiež v 14-dennom takte s tým, že v Bratislave to budú komplementárne týždne k pražským. V českom a slovenskom priestore tak dôjde k zdvojnásobeniu obchodných dní. Rozdiel medzi burzovým obchodovaním v Bratislave a v Prahe bude hlavne v aplikovanom spôsobe obchodovania a jeho technike. Oproti pražskému fixingu bude v Bratislave obchodované priebežne tak, ako to určujú tunajšie pravidlá, takže na konci obchodného dňa budú publikované za každý cenný papier tieto kurzy:

- kurz posledného minulého obchodného dňa,
- najvyšší a najnižší kurz dňa,
- posledný kurz dňa,
- vážený priemer kurzov dňa.

Ak u niektorého cenného papiera nedôjde k uzavretiu obchodu, budú zverejnené neúspešné predajné a nákupné ponuky.

Od vlaňajšieho leta vyvíja aparát burzy úsilie v tom smere, aby do burzového obchodovania boli zahrnuté emisie predných privatizovaných slovenských podnikov, a to najmä tie, ktorých pozoruhodné časti akciového kapitálu sú v dočasnej držbe Fondu národného majetku Slovenskej republiky. Novovytvorené akciové spoločnosti (privatizované štátne podniky), ktorých emisie sú v rozličnom rozsahu v rukách FNM SR, hoci je členom BCPB, nie je v stave plniť funkciu organizátora prospektového konania podľa pravidiel BCPB a že preto tieto emisie na burzu uvádzať nebude. Podľa burzových pravidiel musí žiadateľa o uvedenie emisie na BCPB (emitenta) uviesť niektorý člen burzy, ktorý preberá záruku za to, že údaje prospektu spĺňajú požiadavky obsiahnuté v pravidlách BCPB. Bolo a je preto predovšetkým na slovenských bankách – členoch BCPB – aby sa podujali plniť túto významnú funkciu. Aparát BCPB ich na tieto súvislosti upozornil a podľa našich poznatkov sa na túto činnosť úspešne orientovala VÚB. Ďalej boli kontakty s niektorými emitentami nadviazané (ako je nám známe) zo strany Ľudovej banky a Slovenskej poľnohospodárskej banky. Aj pri tejto príležitosti treba pripomenúť bankám – členom BCPB – že slovenská ekonomika si vyžaduje na tomto poli ich zvýšenú aktivitu. Je v záujme rozvoja nášho kapitálového trhu, ale aj oživenia slovenskej ekonomiky všeobecne, aby predovšetkým spočiatku došlo k postupnému umiestňovaniu tých akcií na trhu, ktoré sú v dočasnej držbe FNM SR. Bez aktívnej spoluúčasti bánk tento proces nemôže prebiehať v želateľnom tempe. Podľa súčasného stavu prípravných prác možno s istotou konštatovať, že v I. štvrťroku 1993 bude na obchodovanie v BCPB uvedených päť emisií spomenutého typu. Zatiaľ považujeme za predčasné odhadovať situáciu do konca roka 1993.

Ďalšou oblasťou činnosti BCPB je vytvorenie trhu štátnych a komunálnych dlhopisov. Národná banka Slovenska (NBS) ako agent štátu ako aj Prvá slovenská komunálna banka (budúci člen BCPB) sú ustanovizňami, od ktorých sa očakáva aktívne vystupovať na burzovom parkete, a to o. i. aj s ohľadom na to že pri pretrvávajúcej napätosti na trhu bude treba, aby emisie týchto dlhopisov umožňovali ich predaj v priajateľných denomináciách želateľne širokému okruhu investorov.

Emisie produktov kupónovej privatizácie (a to vrátane emisií investičných privatizačných fondov – IPF) sa budú zo zákona uskutočňovať v zápisovej (dematerializovanej) podobe. Stredisko cenných papierov Slovenskej republiky (SCP) má za povinnosť viesť evidenciu cenných papierov tohto typu a bez jeho fungovania sa nebude môcť začať obchodovať so spomenutými emisiami v dočasnej držbe FNM SR ani s očakávanými emisiami dlhopisov. Pretože SCP sa orientuje predovšetkým na zabezpečenie registrácie zmeny vlastníctva k produktom kupónovej privatizácie, pokračujú práce tak, aby túto činnosť vedelo zaistiť včas, t. j. od konca apríla 1993. Ako z vyššie uvedeného vyplýva, tento termín však nepostačuje, práve vzhľadom na začiatok obchodovania s cennými papiermi v BCPB. Došlo preto k dohode medzi BCPB a SCP, že medziobdobie niekoľkých mesiacov sa preklenie provizórnym režimom, ktorý plnohodnotne zabezpečí registračné povinnosti a potreby u nie veľmi početného okruhu cenných papierov obchodovaných do konca apríla 1993. Tento dočasný režim bude vhodný, aby sa na ňom overili postupy potrebné na to, aby obchodník s cennými papiermi (člen BCPB) pred realizáciou predaja dematerializovaného cenného papiera mohol (spolu s vlastníkom tohto cenného papiera) dať v SCP na určený čas zmraziť na vlastníka registrovaný cenný papier, čím bude načas prenesené dispozičné právo naň, na tohto obchodníka s cennými papiermi. Vo svojom dokumente o spolupráci so SCP požaduje BCPB, aby jej SCP denne (včas pred začatím obchodných hodín burzy) oznámilo všetky „zmrazenia" tak, aby mohli byť zanesené do počítačového zariadenia BCPB ako denné predajné limity daného obchodníka s cennými papiermi s vtedy aktuálnym okruhom cenných papierov.

Týchto niekoľko pohľadov v súčasnosti na aktuálne otázky súvisiace s rozvíjaním sa kapitálového trhu zďaleka nevyčerpáva celú problematiku, danú konštituovaním sa nových ustanovizní a vzťahov. BCPB uvíta možnosť oboznamovať s ňou na stránkach tohto periodika.

VÚB INVEST v druhom roku svojej činnosti

Ing. Ladislav Vaškovič, CSs. VÚB Invest

Kupónová privatizácia sa stala katalyzátorom vzniku a intenzívneho rozvoja investičných spoločností koncom roku 1991, prípadne začiatkom roka 1992. Ešte v bývalej česko-slovenskej republike vzniklo cca 360 investičných fondov a paralelne začali vznikať i investičné spoločnosti s podstatne širším predmetom činnosti. Osobitne intenzívne sa do tohto procesu zapojili bankové domy, ktoré prakticky bez výnimky najneskôr v priebehu minulého roka založili investičné spoločnosti. V oblasti nimi spravovaných kupónových fondov ťažili predovšetkým z dôvery klientely voči bankovej sfére, imidžu spoľahlivosti, ktorý je základom činnosti celej finančnej sféry. Výsledok predkola kupónovej privatizácie, kedy sa jej účastníci mohli rozhodnúť medzi jednotlivými fondami, je jednoznačným dôkazom tejto skutočnosti. Medzi piatimi najväčšími fondami zaujali miesto štyri fondy spojené s vedúcimi bankami.

V rámci Slovenskej republiky sa najväčším stal fond VÚB KUPÓN, založený dcérskou akciovou spoločnosťou Všeobecnej úverovej banky – VÚB INVEST. Údaje o investičnom fonde VÚB KUPÓN už boli publikované – viac ako 530 tisíc klientov, portfólio s 231 akciovými spoločnosťami, z toho viac ako 60 akciových spoločností s percentuálnou účasťou vyššou ako 10%, hodnota účastín pripadajúca na 1 kupónovú knižku 23 969 korún a takmer stopercentné uplatnenie všetkých investičných bodov, ktoré mal fond k dispozícii. Domnievam sa, že na tomto mieste treba reagovať na otázku, ktorá nám už bola viackrát položená v súvislosti s hodnotou akcií pripadajúcou na jednu kupónovú knižku. Treba predovšetkým uviesť, že ide o nominálnu hodnotu akcií, čiže tento údaj je z hľadiska vypovedacej schopnosti o budúcej trhovej cene akcií minimálne relevantný. Dokonca za určitých okolností celkom naopak, jeho mimoriadne vysoké hodnoty nad priemer vyvolávajú pochybnosti o kvalite portfólia. Každý fond, ktorý totiž vo väčšom množstve kupoval mimoriadne kvalitné akcie, ako boli napríklad akcie Komerčnej banky alebo Všeobecnej úverovej banky, musel ich kupovať približne v päťkrát vyššom kurze, čo muselo ovplyvniť priemernú hodnotu akcií pripadajúcu na jednu kupónovú knižku. Myslím si, že tu v plnej miere platí tvrdenie našej britskej poradenskej firmy – dôležité je minimalizovať podiel neperspektívnych akciových spoločností a najdôležitejšie je zabrániť, aby sa do portfólia dostali zlé.

Veľký úspech pri získavaní klientely a priaznivý priebeh investovania v piatich kolách prvej vlny kupónovej privatizácie sú však dobrým základom pre ďalšiu fázu činnosti investičnej spoločnosti. Je totiž zrejmé, že ťažšie ako jednorázovo vytvoriť veľký fond a získať kvalitné portfólio je dostať ho dlhodobo do čela hodnotenia fondov podľa ich výnosovosti, a tým si i pre budúcnosť zabezpečiť záujem klientely. Pre ňu budú v nastávajúcom období rozhodujúce hlavne výnosy fondu, dôvera v ich dlhodobú stabilitu a tiež komfortnosť a komplexnosť služieb poskytovaných investičnou spoločnosťou. Nepomerne vyšší počet klientely voči pôvodným predpokladom a z toho vyplývajúci podstatne väčší počet akciových spoločností, v ktorých má fond významnú účasť, zapríčinili zásadné prehodnotenie pôvodného zámeru na veľkosť a vybavenie správcu fondu – investičnej akciovej spoločnosti VÚB INVEST. Spoločnosť sa totiž stane po prevzatí akcionárskych práv investičným fondom VÚB KUPÓN v prvej polovici tohto roku správcom majetku v objeme cca 12 miliárd korún, čo ju radí na Slovensku na jedno z predných miest, a to nielen vo finančnom sektore.

Prehodnoteniu pôvodných zámerov prispelo aj to, že predstavy, ktoré sme mali začiatkom roka 1992 o fungovaní kapitálového trhu boli predsa len poznamenané určitým optimizmom. V súčasnosti predpokladáme, že normálne fungujúci a stabilizovaný trh sa na Slovensku vytvorí až v priebehu viacerých rokov, čiže obchodovateľnosť účastín bude počas určitého dlhšieho obdobia minimálna.

Je zrejmé, že podmienky pre činnosť investičných spoločností, ktoré majú väzbu na bankový sektor sú rovnaké, takže nasledujúce závery, ktoré sú reakciou na vyššie uvedené skutočnosti, platia pravdepodobne aj pre ne a nie sú špecifické len pre investičnú spoločnosť Všeobecnej úverovej banky.

Jedným z prvých dôsledkov je, že časový posun termínu, od ktorého budú mať investičné spoločnosti možnosť inkasovať väčší objem reálnych peňažných prostriedkov – t. j. moment možnosti príjmu prvch dividend, prípadne začiatok obchodovania s akciami sa oddialil na cca leto tohto roku, prípadne sa preniesol do budúceho roku. Tým sa však presunul aj termín pre zásadné zlepšenie peňažných tokov spoločnosti. Prakticky jediným možným východiskom v tomto prípade je rozvoj nových aktivít, dosiaľ zanedbávaných práve pre sústredenie sa na kupónovú privatizáciu – čiže zvýšenie snahy o získanie novej klientely pre už založené korunové fondy VÚB Real fond a VÚB Finančný fond (v prípade iných investičných spoločností je to potom snaha rýchlo založiť obdobné fondy – napr. dva fondy Slovenskej poisťovne uvedené na trh od nového roku). Existencia korunových podielových fondov rieši tiež problém „bezbolestného" získania hotovosti do „kupónových" fondov – nie je treba predávať špičkové akcie subjektom mimo spoločnosti, prípadne za príliš nízke ceny.

V našej spoločnosti uvažujeme založiť nové typy fondov, ktoré by mohli byť atraktívne pre klientov – ako je napríklad vytvoriť možnosť kupovať akcie prostredníctvom pravidelných mesačných platieb. Z približne štištvrteročných skúseností s korunovými fondami vyplýva, že orientácia na dobrých investorov je žiadúca a nutná v snahe zaujať vedúce postavenie na trhu, ale takéto fondy sú z hľadiska správy prácne a málo výnosné. V tomto smere sú oveľa výhodnejšie korunové fondy orientované na veľkých investorov, prípadne podobné tzv. „účelové" fondy. Takéto fondy neboli dosiaľ na slovenský trh uvedené.

Prínosy pre zlepšenie cash-flow spoločnosti ponúkajú i ďalšie oblasti aktivít – predaj produktov iných spoločností na reciprocnom základe, výkon investičného poradenstva pre veľkých domácich i zahraničných investorov, správa penzijných fondov, nadácií, portfólio management pre akciové spoločnosti.

Je zrejmé, že v dôsledku rozšírenia spektra ponúkaných služieb sa menia požiadavky na personálne a technické vybavenie spoločnosti. V prípade, že investičná spoločnosť chce všetky

svoje služby vykonávať kvalitne, na vysokej profesionálnej úrovni, musí byť vybavená desiatkami špecialistov. Nároky na ich schopnosti sú vysoké – schopnosť zvládnuť problematiku, ktorá je len minimálne pokrytá literatúrou, a to zväčša cudzojazyčnou a práca v režime paralelného riešenia viacerých problémov súčasne. V oblasti používania technických prostriedkov je nemysliteľná expanzia aktivít bez použitia zahraničného programového vybavenia a s tým spojeného know-how. VÚB INVEST sa stal prvou spoločnosťou na Slovensku, ktorá investovala veľké prostriedky do takéhoto komplexu. Systém QUSAR, zakúpený vo Veľkej Británii a používaný u viac ako 100 investičných spoločností vo svete, je zárukou, že klientom a tiež obsluhujúcemu personálu bude poskytnutý maximálny komfort.

Rozvoj nových aktivít VÚB INVEST, a iste aj iných investičných spoločností, tak dáva možnosť vysloviť prognózu, že rok 1993 aj bez dominujúcej kupónovej privatizácie prinesie veľa noviniek pre zatiaľ sa len formujúcu klientelu.

Je naozaj všetko zlé?

Ing. Anton Zámečník, CSc., Všeobecná úverová banka, a. s.

Fungujúca banková sústava je základným predpokladom plynulého chodu ekonomiky. Vieme veľmi dobre, že súčasný stav najmä technického, ale aj personálneho a priestorového vybavenia bánk nie je na žiadúcej úrovni, najmä ak ho porovnáme s vyspelými štátmi. Rozhodne však nemožno jednoznačne označiť stav celého bankovníctva na Slovensku za „žalostný", tak, ako sa to objavilo v dennej tlači (Národná obroda z 8. januára t. r.).

Pokiaľ sa vysloví alebo publikuje iba takéto veľmi zjednodušené konštatovanie, znamená to okrem iného aj zneváženie všetkých pozitívnych výsledkov práce našich bánk, pretože bez nich by v súčasnosti bolo bankovníctvo už afunkčné.

Na dokumentovanie môjho stanoviska uvediem niekoľko súhrnných údajov a faktov z činnosti Všeobecnej úverovej banky, a. s., (VÚB) v devízovej oblasti. S poskytovaním komplexných služieb na tomto úseku sme vo VÚB začali od 1. januára v roku 1991. V prvom rade treba spomenúť realizáciu platobného styku so zahraničím, a to dokumentárneho a nedokumentárneho, ktorý je základom pre všetky ďalšie aktivity. Za rok 1991 dosiahol platobný obrat so zahraničím realizovaný VÚB v prepočte na Kčs sumu 22 miliárd. V roku 1992 sa jeho objem zvýšil viac ako trojnásobne, až na 75 mld Kčs, čo predstavuje cca 35–40% v pomere k celkovému obratu zahraničného obchodu za Slovenskú republiku. Treba si pritom uvedomiť, že sme v tejto oblasti prakticky začínali „od nuly" s prevažujúcim podielom mladých pracovníčok a pracovníkov, ktorí krátko predtým ukončili strednú alebo vysokú školu a niektorí z nich absolvovali iba minimálnu stáž v ČSOB. Nechýbala im však snaha zvládnuť túto celkom novú činnosť a možno povedať, že už za obdobie jedného roka tak dokázali životaschopnosť VÚB v oblasti, ktorá bola dlhé roky monopolom ČSOB. Treba však priznať, že najmä v počiatočnom období neboli klienti s našimi službami v tejto oblasti vždy spokojní. Preto sme hľadali formy, ako zlepšiť túto situáciu, keď zatiaľ ešte nefunguje nový automatizovaný informačný systém vo vnútri banky. Zvládnuť vysoký nárast operácií bolo možné iba pri súčasnom hľadaní širšieho zapojenia pobočiek v etape korunového zúčtovania platieb za dovozy. Tento zámer sa podarilo splniť. Nová forma, ktorá sa aplikuje v pobočkách umožnila:

- zosúladiť korunové a voľnomenové zúčtovanie v jeden deň, čím sa vylučujú kurzové rozdiely,
- presun pracovníkov na iné frekventované úseky v rámci platobného styku,
- v neposlednom rade sa tiež skrátila doba úhrad do zahraničia na 3–5 pracovných dní, čo je dobrý priemer.

Výrazný nárast obratu platieb realizovaný VÚB so zahraničím oceňujú aj mnohé zahraničné partnerské banky.

Všeobecná úverová banka, a. s., bola prvou z komerčných devízových bánk v bývalej ČSFR, ktorá sa už v júni 1991 napojila na medzinárodný systém SWIFT. V súčasnosti máme 35 nostro účtov v zahraničných bankách a s ďalšími viac ako 300 bankami máme vymenené swiftové kľúče a ďalšie dokumenty, tzn. máme takto nadviazané korešpondenčné vzťahy.

Na rýchly rozvoj devízových služieb, ktoré poskytuje VÚB, poukazuje aj prudký rast objemu devízových aktív z cca 200 mil. USD začiatkom roka 1992 na cca 300 mil. USD koncom roka 1992.

V súčasnom období máme už podpísaných 12 úverových liniek na strednodobé medzibankové úvery a sme akceptovaní v tejto súvislosti zahraničnými poisťovacími spoločnosťami z Francúzska, Rakúska, Švajčiarska, Belgicka, Talianska a Španielska. Ďalších 8 sa pripravuje.

Iba týchto niekoľko skutočností ukazuje, že postavenie VÚB v devízovej oblasti sa v predchádzajúcich 2 rokoch výrazne upevnilo a nemožno preto vzťahovať na činnosť VÚB na tomto úseku globálny záver o žalostnom stave.

Znevažuje to poctivú prácu na tých úsekoch bánk, kde sa v uplynulom období dosiahli pozitívne výsledky. Súčasne sa tým neprispieva k žiadúcemu rozšíreniu vzťahov s ďalšími bankami a najmä k zvýšeniu ich dôvery k našim komerčným bankám, čo by

Spravovať bezpečne, efektívne a spoľahlivo

RNDr. Karol Mrva, Národná banka Slovenska

Intenzívna príprava na vybudovanie oddelenia, ktoré by bolo po rozdelení ČSFR okamžite schopné zabezpečiť správu devízových rezerv v Národnej banke Slovenska (NBS), sa konala v posledných mesiacoch minulého roka v ŠBČS ústredí pre SR. V tomto období sa položili základy personálneho obsadenia oboch hlavných častí tohto oddelenia – front office (denné obchodovanie na finančných trhoch, čiže vlastný dealing a back office (spracovanie a zabezpečenie vykonaných transakcií). Pracovníci na základe výberového konania absolvovali prvé praktické stáže na takomto už existujúcom pracovisku v bývalej Štátnej banke čs. v Prahe. Zabezpečili sme tiež základné materiálne a technické prostriedky, nevyhnutné pre činnosť tohto oddelenia a otvorené devízové účty NBS u korešpondentských bánk v zahraničí tak, aby sa hneď po rozdelení ČSFR mohli využívať. Toto všetko vytvorilo dobré predpoklady, aby NBS po rozdelení bilancie ŠBČS mohla prevziať od začiatku svoj podiel devízových rezerv pod svoju správu.

Ako vieme, k 31. 12. 1992 sa rozdelili devízové rezervy ŠBČS medzi Českú národnú banku a Národnú banku Slovenska, v zmysle Zákona o delení majetku ČSFR, v pomere 2:1. NBS prevzala správu nad svojím podielom rezerv pozostávajúcim z konvertibilných mien a zlata alokovaného v zahraničí. Otázka delenia zlata, ktoré sa nachádza na území ČR a SR je zložitejšia a jej definitívne riešenie predpokladá dlhší časový horizont.

Už na svojom prvom zasadnutí schválila Banková rada NBS opatrenia na zabezpečenie bezpečnej a efektívnej správy devízových rezerv NBS. V zmysle týchto opatrení sa až do vytvorenia vlastnej „Knihy pravidiel" (Rule book) bude oddelenie správy devízových rezerv riadiť pri svojej činnosti pravidlami a limitmi platnými v bývalej ŠBČS, upravenými na podmienky NBS. Pri tejto príležitosti treba poznamenať, že Rule book bývalej ŠBČS bol vytvorený po konzultáciách s bankovými odborníkmi zo zahraničia a predstavuje európsky štandart.

Uvedené zásady, ktoré upravujú práva a povinnosti jednotlivých členov, prijalo Oddelenie správy devízových rezerv už v prvom týždni existencie NBS. Devízové obchody NBS možno rozdeliť do hlavných typov transakcií:

1. Depozitné operácie s konvertibilnými menami,
2. Depozitné a swapové operácie so zlatom alokovaným v zahraničí,
3. FX operácie na zabezpečenie likvidity,
4. Operácie na devízovom fixingu.

Z hľadiska bankového sektoru je zvlášť dôležitý posledný typ – predaj alebo nákup devíz NBS slovenským komerčným bankám, ktorý zaručuje vnútornú konvertibilitu. V zmysle dohody o technických predpokladoch fungovania počas obdobia spoločnej meny sú devízové okruhy v SR a ČR uzavreté, nepriechodné pre banky z druhej krajiny. Požiadavky komerčných bánk sa pokrývajú z devízových rezerv centrálnej banky, kde má daná banka sídlo. Slovenské devízové banky teda denne hlásia svoje požiadavky do NBS a tie sa vybavujú proti jej devízovým rezervám. Technicky zostal mechanizmus fixingovej procedúry (počas existencie spoločnej meny) ten istý, zmenilo sa iba miesto, kam banky prichádzajú so svojimi požiadavkami. Regulačné opatrenie zavedené v uplynulom mesiaci mali za cieľ zmierniť tlak na devízové rezervy začiatkom roka a ako ukázal vývoj, v prvej polovici januára boli absolútne nevyhnutné.

Záverom možno povedať, že Oddelenie správy devízových rezerv aj napriek obrovskému časovému tlaku, urobilo prvé kroky bez závažnejšej chyby. Všetky problémy, ktoré sa vyskytli, sme dokázali operatívne riešiť. Úlohy, ktoré pred nami stoja v súčasnosti, možno rozdeliť do dvoch skupín:

1. Materiálno-technické a personálne dobudovanie oddelenia;
- dobudovať nové priestory oddelenia,
- obsadiť oddelenie do uvažovaného konečného stavu,
- vybaviť oddelenie príslušným technickým vybavením (Reuters, Swift, dealerské telefónne ústredne, počítače...),
2. Stanovenie stratégie pre správu devízových rezerv;

a) V strednodobom a dlhodobom časovom horizonte:
- určiť vhodnú menovú štruktúru devízových rezerv,
- stanoviť perspektívne ciele pre správu rezerv,
- zvoliť vhodnú investičnú stratégiu (benchmark)

b) V krátkodobom časovom horizonte:
- určiť vlastné pravidlá činnosti oddelenia, platné pre operatívnu správu (rule book),
- vytvoriť skupinu, ktorá by zabezpečovala prieskum trhov a riadenie rizík (research, credit risk management).

Otázky okolo vybudovania stratégie riadenia devízových rezerv sa musia riešiť v úzkej väzbe s devízovými pasívami banky, aby sa celková devízová pozícia blížila k neutrálnej, vzhľadom k hlavným druhom rizika, ktoré existuje na finančných trhoch.

Po svojom dobudovaní môže Oddelenie správy devízových rezerv garantovať bezpečnú, efektívnu a spoľahlivú správu devízových rezerv v súlade s hlavnými cieľmi NBS.

Podnikateľské účty, vedené Poštovou bankou

Ing. Alžbeta Zrubecová, Poštová banka, a. s.

Rozvoj súkromného podnikania kladie mimoriadny nárast požiadaviek na bankové služby. Práve táto skutočnosť viedla pracovníkov Poštovej banky k urýchlenému zavedeniu novej služby – vedeniu podnikateľských účtov.

Novú službu banka poskytuje prostrednictvom siete vybraných, tzv. kontaktných pôšt, ktorých je t. č. na celom území Slovenska 100. Kontaktné pošty určuje okresná správa pôšt po dohode s bankou tak, aby boli čo najbližšie k bydlisku, resp. k miestu pôsobenia podnikateľa.

Podnikateľský účet vedený Poštovou bankou v česko-slovenskej mene je bežný účet a je určený právnickým a fyzickým osobám oprávneným k podnikateľ-

skej činnosti v zmysle paragrafu 2 Obchodného zákonníka, devízovým tuzemcom a devízovým cudzozemcom.

Banka vedie účet na zmluvnom základe, čo tvorí žiadosť o založenie účtu, obchodné podmienky a podpisový vzor osôb oprávnených disponovať s účtom. Zmluvu banka uzatvorí dňom zúčtovania prvého vkladu na účet v minimálnej sume tisíc Sk.

Podnikateľský účet môže byť založený na jedného alebo viac majiteľov, ktorí môžu v podpisovom vzore písomne zmocniť na disponovanie s účtom ďalšie osoby oprávnené na všetky úkony a dispozície s účtom, vrátane jeho zrušenia.

Banka prijíma na účet hotovostné aj bezhotovostné prevody a ďalšie príkazy majiteľa v súlade so zmluvnými dohodami. Na žiadosť majiteľa môže banka sprostredkovať vydanie poštových poukážok k účtu, evidovať príkazy nekryté vkladom na účte, vinkulovať prostriedky na účte v prospech tretích osôb, zriadiť terminovaný vkladový účet k účtu, poprípade poskytovať ďalšie dohodnuté služby.

Vklady a výbery u účtu majiteľa realizuje na príslušnej kontaktnej pošte. Bez overenia zostatku je možný maximálny výber 5 tisíc Sk na 1 doklad, pričom počet dokladov na deň nie je obmedzený. Vyššiu sumu môže majiteľ na pošte vybrať po telefonickom overení zostatku poštou na dispečingu Poštovej banky.

O všetkých zúčtovaných položkách a zostatku na účte informuje banka majiteľa v dohodnutej periodicite písomným výpisom z účtu. Medzi bankou a majiteľom môže byť dohoda o inej forme odovzdávania informácií a zaúčtovaných položkách a zostatku na účte.

Peňažné prostriedky na účte banka úročí ročnou úrokovou sadzbou vyhlásenou v obchodných podmienkach. Pri vklade prináleží majiteľovi úrok počínajúc dňom zaúčtovania vkladu na účet a pri výbere vrátane tohto dňa. Úroky banka pripisuje na účet mesačne.

Poštová banka očakáva, že služba podnikateľské účty nájde priaznivú odozvu u klientov. Možnosť uskutočňovať bankové operácie na pošte najbližšej k bydlisku, resp. k miestu pôsobenia, počas prevádzkovej doby v pracovných dňoch aj v sobotu. Výhodné úročenie sú prednosti služby, ktoré by nemali uniknúť pozornosti podnikateľov, zástupcov spoločenských a záujmových organizácií.

Poštová banka bude rozsah funkcií ako aj rozširovanie prevádzkových miest (pôšt) neustále rozširovať. Informáciu o miestach kontaktných pôšt poskytne každá z 1620 pôšt na Slovensku. Pre rozvoj bezhotovostného platobného styku obyvateľstvu pripravujeme aj vedenie osobných účtov na všetkých poštách.

Kartotéka platidiel po novom

Ing. Boris Porošin, Národná banka Slovenska, Banská Bystrica

Výskyt falošných bankoviek na našom území má vzrastajúcu tendenciu. Od konca roka 1989, kedy sa naše hranice otvorili svetu, môžeme smelo hovoriť o geometrickom náraste zadržaných falzifikátov valút ako aj falzifikátov našich bankoviek. To je ten nepríjemnejší aspekt nášho vstupu do Európy. V poslednom období evidujeme nárast falzifikátov papierových peňazí zhotovených elektrografickou cestou, ľudovo povedané pomocou farebnej kopírky. Toto zariadenie, bežne dostupné na našom trhu, umožňuje aj úplnému laikovi zhotoviť kvalitnú farebnú reprodukciu bankoviek. Vyskytujú sa však aj falzifikáty, ktoré zhotovili odborníci použitím rovnakých techník ako pri výrobe pravých bankoviek. Takéto veľmi nebezpečné falzifikáty môžu spôsobiť problémy aj skúsenému pokladníkovi pokiaľ nie je o ich výskyte a charakteristických znakoch vopred informovaný. Informácie o pravých bankovkách, ich ochranných prvkoch, platnosti a prekluzii poskytuje kartotéka platidiel. V podmienkach bývalej ČSFR ju vytváral Kabinet platidiel ŠBČS v Prahe a distribuoval podnik Drutis, Brno. Z našich skúseností získaných previerkovou činnosťou v nebankových zmenárňach ako aj pri školeniach o rozpoznávaní pravosti devízových prostriedkov, ktoré sme robili pre obchodné banky vieme, že spokojnosť s týmto informačným tokom nebola príliš veľká. Dopĺňanie kartotéky bolo sporadické, grafická úroveň jednotlivých kariet diskutabilná. Nechcem však hodnotiť minulosť. Máme samostatný štát, vlastnú emisnú banku a nemáme Kabinet platidiel so všetkými funkciami, ktoré by mal zabezpečovať, pričom jednou z jeho funkcií je tvorba kartotéky platidiel. Nie je to celkom pravda, pretože už v krátkej dobe ju budeme mať. Na základe dobrých skúseností, získaných v spolupráci s firmou APIS, s. r. o., Banská Bystrica, pri tvorbe programu „zmenáreň", ktorý spoľahlivo pracuje v mnohých zmenárňach Slovenska, začala naša pobočka už v minulom roku pracovať na koncepcii kartotéky platidiel distribuovanej ako software. Kapacitné možnosti dnešných počítačov, ich samozrejmá prítomnosť vo väčšine zmenárenských pracovísk, netušené možnosti počítačovej grafiky a prirodzene rýchlosť a dostupnosť informácií – to všetko sú argumenty podporujúce toto riešenie. A keď už sme pristúpili k novému technickému riešeniu, nový bude aj obsah informácií. Samozrejme,

Ing. Marián Tkáč, CSc. na návšteve v pobočke, kde sa rodí nová kartotéka platidiel.

základom programu Kartotéka bude grafické zobrazenie lícnej a rubovej strany všetkých platných bankoviek mien obsiahnutých v kurzovom lístku. Grafická presnosť a farebná vernosť bankoviek zobrazených na monitore je porovnateľná s úrovňou farebných reprodukcií uverejňovaných v zahraničných katalógoch. Ku každej bankovke je popis všetkých ochranných prvkov a môžeme potešiť i majiteľov technických zariadení na overovanie pravosti bankoviek v infračervenej oblasti spektra, ktorí tu nájdu informácie o použití metamerických farieb. Ďalšou časťou programu sú informácie o falzifikátoch, kde na brazovke sú vedľa seba umiestnené rovnaké detaily z pravých a falošných bankoviek s popisom upozorňujúcim na rozdiely. Oblasti amerických dolárov je taktiež venovaná náležitá pozornosť, veď ide o menu najviac napádanú falšovateľmi. V pamäti počítača je uložený obraz lícnej i rubovej strany dolárových bankoviek tak, aby si užívateľ mohol prezrieť ľubovoľný detail grafiky v mnohých prípadoch rozhodujúci pre určenie pravosti. Výhodou počítača je jeho rýchlosť a neomylnosť. Program obsahuje údaje o zadržaných falzifikátoch USD zoradené obvyklým spôsobom: nominálna hodnota, Federálna rezervá banka, séria, kontrolné písmeno, kvadrantové číslo, číslo prednej a zadnej tlačovej dosky. Po zadaní týchto údajov z predloženej bankovky ich program porovná s databankou falzifikátov a oznámi, či ide o vyhlásený falzifikát. Kto už pracoval s kartotékou, určite túto funkciu ocení. Nárast počtu bánk a zmenární vyžaduje kvalifikovaných pracovníkov, a preto samostatnou časťou kartotéky je školiaci program, kde sa i neskúsený zmenárnik bude môcť oboznámiť s technickým princípom jednotlivých ochranných prvkov papierových platidiel. V ďalších etapách tvorby tohto programu plánujeme jeho rozšírenie o

Detail bankovky 100,– DEM vzor 1989, všimnite si čistotu líniového prepisu a dokonalosť mikrotextu vpravo od portrétu

Detail falzifikátu 100,– DEM vzor 1989, farebné podanie nie je verné, farebná kopírka naniesla nános čiernej farby, ktorá na pravej bankovke nie je. Farba v niektorých miestach vypadáva, mikrotext nie je čitateľný, stráca sa líniový prepis

Ukážka toho, ako budú zobrazené bankovky v programe Kartotéka

právne predpisy, ktoré upravujú túto oblasť, ďalej informácie o postupe pri zadržaní falzifikátu vrátane vytlačenia potvrdenky, informovania polície, Kabinetu platidiel atď.. Predpokladáme mesačnú aktualizáciu informácií obsiahnutých v kartotéke a celý program bude riešený tak, aby jeho obsluha a údržba bola čo najjednoduchšia.

Bližšie informácie môže poskytnúť naša pobočka už dnes, resp. záujemci sa s programom Kartotéka budú môcť oboznámiť na výstave FIBEX '93 v Brne v dňoch 23.–26. 3. 1993.

V závere svojho príspevku chcem upozorniť na problém delenia majetku Kabinetu platidiel bývalej ŠBČS v Prahe. V roku 1924 bol založený Interpol a v roku 1929 bola prijatá medzinárodná dohoda o boji proti peňazokazectvu (dodnes platná), ktorá ukladá emisným bankám povinnosť zriadenia protifalšovateľskej ústredne.

Túto funkciu v rámci bývalého štátu desiatky rokov plnil Kabinet platidiel ŠBČS v Prahe. V NBS sa v súčasnej dobe rodí mnoho nových pracovísk a na svoj zrod čaká i Kabinet platidiel. Naša pobočka iniciatívne pristúpila k tvorbe programu Kartotéka. Bez spolupráce s pobočkami obchodných bánk v Banskej Bystrici, a to Investičnej a rozvojovej banky, Všeobecnej úverovej banky a Agrobanky by sa nám túto úlohu nepodarilo zabezpečiť. Kabinet platidiel v Prahe s nami odmietol spolupracovať. V Prahe sú sústredené všetky materiály získané v ére spoločného štátu. Ich hodnota historická, zberateľská a najmä informačná je nevyčísliteľná. Je nesporné, že na časť týchto materiálov má NBS nárok. Rozhodne by nebolo rozumné požadovať paušálne rozdelenie fondov Kabinetu platidiel Praha v pomere 2:1 medzi ČNB a NBS. Je to citlivá otázka, kde treba individuálne pristupovať doslova ku každému exponátu. V Prahe máme skúsených kolegov a som presvedčený, že nám pomôžu vybudovať rovnaké pracovisko ako majú sami. K tomu potrebujeme časť materiálov a hlavne prístup k informáciám. Osobne som presvedčený o tom, že táto spolupráca bude obojstranne výhodná na prospech spoločnej veci.

Detail bankovky 100,– USD, všimnite si spodnú časť pouličnej lampy, ktorá je tvorená jemnou linkou v jej pravej časti.

Detail falzifikátu 100,– USD „veľmi nebezpečný", spodná časť pouličnej lampy je tvorená dvomi linkami, linka vľavo na pravej bankovke nie je.

Zrodila sa Slovenská koruna

Ing. Peter Zoričák, Štátna mincovňa Kremnica

Vlastná mena vyjadrená vlastnými platidlami patrí popri svojej praktickej úlohe k atribútom suverénnej štátnosti. Nie inak to platí aj pre našu novú Slovenskú republiku.

Po období intenzívnych príprav na výrobu papierového a kovového obeživa odohrávajúcich sa, takpovediac, za zatvorenými dverami, možno už na základe prvých hmatateľných výsledkov práce poskytnúť základnú informáciu o tom, čo sa dialo v mincovni pred vyrazením prvej slovenskej mince.

Vo vedení bývalej Štátnej banky česko-slovenskej, ústredie pre SR v Bratislave prebiehali prípravy na zavedenie novej meny a nových peňazí v súlade so štátoprávnym vývojom.

V októbri a novembri minulého roka vzniklo niekoľko variant sústavy nášho kovového obeživa. Išlo o zosúladenie celého systému mincí po stránke výberu materiálov, parametrov, praktickosti pri používaní v obehu, rozlišiteľnosti vizuálnej i hmatovej a v neposlednom rade to bola otázka estetiky a hlavnej myšlienky.

Budúca mena dostala názov Slovenská koruna, v skratke Sk. Bývalá ŠBČS – ústredie pre SR v Bratislave oslovila 8. októbra 1992 vedenie Štátnej mincovne Kremnica, aby pracovníci umeleckého ateliéru vytvorili v čo najkratšom čase sériu návrhov mincí s motívmi z prírody a historických pamiatok na Slovensku. Pre veľkú časovú tieseň nemohol byť vypísaný širší konkurz pre väčší okruh umelcov.

Na vytvorení prvých skíc návrhov sa zúčastnili traja pracovníci umeleckého ateliéru – Mária Poldaufová, Štefan Novotný a Drahomír Zobek. Po opakovanom výbere a posudzovaní návrhov sa postupne vykryštalizovala hlavná idea motívov na minciach a tvorbu zverili do rúk vedúcemu ateliéru – Drahomírovi Zobekovi, ktorý sa veľmi aktívne zúčastňoval na tematickej príprave a realizácii návrhov.

Postupne prevládol názor, že motívy na slovenských minciach by mali vyjadrovať prierez históriou územia medzi Dunajom a Tatrami, jeho pradávne kultúrne tradície, dejiny slovenského národa i etník obývajúcich túto zem od praveku vo svojich typických duchovných a materiálnych prejavoch.

Bývalá ŠBČS – ústredie pre SR poctila Štátnu mincovňu v Kremnici koncom novembra 1992 podpísaním hospodárskej zmluvy na výrobu mincí nominálu 10 Slovenských korún.

Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že banka mala k dispozícii len domácu mincovňu. Avšak v trhových podmienkach to nie je samozrejmosť. Podnik sa mohol o tom presvedčiť v roku 1991, keď v tom čase ŠBČS objenala mince 2 Kčs a 5 Kčs vo Veľkej Británii. Bolo to poznanie bolestné, ale aj očistné. Vtedy sa definitívne skončilo obdobie bezduchého plnenia plánu v úlohe monopolného výrobcu bez ohľadu na kvalitu práce.

Pracovníci mincovne prijali správu o výrobe slovenských mincí s veľkým uspokojením, lebo prakticky od leta 1992 takmer celý polrok bola práca v raziarni celkom umrtvená. Skutočnosť, že kremnickej mincovni bola zverená výroba slovenských mincí, znamená východisko pre ďalšiu existenciu a vytvorenie novej výrobno-obchodnej stratégie podniku.

Dnes je už zrejmý dôvod, prečo sa začali raziť práve desaťkorunáky. Tieto mince nahradia na Slovensku neokolkované desaťkorunové česko-slovenské bankovky po odluke mien. Výtvarná príprava tejto mince prešla tiež vývojom hodným zaznamenania. V prvom variante jej reverzu umiestnil autor podobu bronzového románskeho kríža s podobou ukrižovaného Krista z Gemera. Napriek veľmi vydarenej elegantnej kompozícii nebol návrh prijatý. Artefakt tohto druhu nie je pre naše územie typický, čo bolo v rozpore s hlavnou myšlienkou mincovej sústavy.

Ujala sa autorova myšlienka použiť na mince kresťanský kríž. Ako predloha na reliéfne stvárnenie bol prijatý kríž

Zástupca výrobcu polotovarov W. M. Dziedzice v Poľsku, pán Kazimierz Taranyński odovzdáva symbolický dar predsedovi NR SR Ivanovi Gašparovičovi, v strede riaditeľ sekretariátu viceguvernéra NBS Ing. Štefan Králik a riaditeľ Štátnej mincovne Kremnica Ing. Marián Paučo (druhý vpravo).

Predseda NR SR Ivan Gašparovič a riaditeľ ŠMK Marián Paučo pri výstavke modelov nových slovenských mincí

z kaptorgy nájdený na archeologickom nálezisku z obdobia Veľkej Moravy v katastri obce Veľká Mača v okrese Galanta. Ide o bronzový prívesok kaptorgy – relikviára slúžiaceho ako schránka na relikvie svätcov, ktorá sa nosila zavesená na krku. Vo veľkomoravskom období to bol módny kultúrny prvok importovaný z byzantského prostredia Blízkeho východu. Na krížiku je jednoduchá rytina troch vertikálne rozostavených postáv, pravdepodobne Svätej trojice so symbolmi života a hojnosti. Motív na minci symbolizuje začiatky kresťanstva na našom území a kontinuitu veľkomoravskej tradície v historickom povedomí slovenského národa.

Prvý variant modelu averzu spoločného pre všetky mince a modely reverzov 1, 2, 5 a 10-korunovej mince posudzovala komisia na výber mincí pri bývalej ŠBČS-ústredie pre SR. Averz odsúhlasila komisia v polovici decembra minulého roka.

Definitívna podoba averzu má v hornej časti centrálne umiestnený slovenský štátny znak, pod ním v dvoch riadkoch názov republiky. **Pod letopočtom 1993 umiestnila mincovňa po súhlase banky prvý raz na mince svoju firemnú značku. Pod značkou je signatúra atora – Z.** Pole reverzu obsahuje zľava kríž, vpravo od neho je číslica označujúca nominál 10, pod ním skratka meny Sk. Po umeleckej tvorbe modelu s priemerom 170 mm prišlo k slovu technické spracovanie srdcovej zväčšeniny na oceľovú redukciu. To sa stalo záležitosťou nestora kremnických rytcov Jána Alleráma, potomka starej ryteckej dynastie.

Redukcia averzu – prvotný tvar nástroja na lisovanie razidiel bola vyhotovená 17. decembra, reverzná strana vyšla z redakčného stroja 23. decembra 1992.

Samotné razenie mincí sa začalo po vyhlásení samostatnej Slovenskej republiky a po ustanovení Národnej banky Slovenska.

13. januára 1993 o 12.30 h bolo vyrazených 37 kusov pokusných vzoriek. Výsledok bol veľmi uspokojivý. Nedostatky sa prejavili len na neúplne výraznej pravej hornej hrane dvojkríža a na niekoľkých pre odborníka nepostrehnuteľných detailoch, ktoré boli na nástrojoch odstránené klasickou ryteckou technikou. Podobne sa upravila aj rytina postáv na kríži, ktorá stratila ostrosť pri prelisovávaní raziacich nástrojov.

Druhá skúška sa uskutočnila 19. januára a dopadla vynikajúco. Vyrazilo sa 34 kusov vzhľadových a technických vzoriek. Desať z nich sa predložilo NBS hneď na druhý deň. Predstavitelia Národnej banky Slovenska vzorky odsúhlasili. V ten istý deň sa konali skúšky razenia striebornych replík týchto mincí vysokoleštenými razidlami v tzv. kvalite proof. Bolo vyrazených 30 z celkových 1000 kusov. Na pokusných razbách bolo možné vyhodnotiť aj kvalitu tzv. vlisu, t. j. v tomto prípade do hĺbky zalisovaných ornamentov na obrube mince. Vlis vzniká spolu so zvýšeným okrajom razby pri okrajkovaní-rolírovaní surového rondelu medzi čelusťami okrajkovacieho stroja. Výsledok bol až prekvapujúco dobrý. Jednoduché obrazce vlisu veľmi vhodne dopĺňajú jednoduchý obrys kríža na reverze. Sú dvojakého druhu v počte 16 (8+8). Vzorky sa razili z rondelov vyrobených priamo v mincovni. Na základe schválenia kvality vzhľadových vzoriek Národnou bankou Slovenska sa začala raziť vo štvrtok 21. januára overovacia séria mincí. Nezaobišlo sa to bez malej podnikovej slávnosti. Tieto mince, ako aj celá dodávka sa budú raziť z importovaných rondelov vyrobených poľským podnikom W. M. Dziedzice. Ich stanovená hrúbka je 1,4 mm. V prvej zmene sa vyrazilo 253 000 kusov.

V dňoch skúšobného razenia sa uskutočnili prípravy na slávnostný akt razenia prvých slovenských mincí v spo-

Raziaci stroj, na ktorom sa v ŠKM začali raziť prvé slovenské mince

lupráci s pracovníkmi Národnej banky Slovenska. **Slávnostný akt sa konal v sobotu 23. januára.** Vedeli sme, že viceguvernér NBS Ing. Marián Tkáč, poverený riadením NBS a minister financií SR Ing. Július Tóth sa na ňom nebudú môcť zúčastniť, lebo v ten istý deň odovzdávali Memorandum NBS Medzinárodnému menovému fondu vo Washingtone. Pripravovaná udalosť bola predmetom živého záujmu novinárov už niekoľko týždňov vopred. Na verejnosť sa dostali len správy o druhoch nominálov a predbežne rozpracovaných motívov.

Slávnostný začiatok razenia bol pripravený na 10.00 h. Novinári mali povolený vstup do raziarne už od ôsmej hodiny. Bola tam k dispozícii malá výstavka štyroch odsúhlasených modelov mincí so spoločným averzom. Prístup do raziarne mali pozvaní hostia a zamestnanci mincovne s rodinnými príslušníkmi. Na razenie boli pripravené stroje č. 6 a 11. Slávnostnú atmosféru dotvárala nielen výzdoba pracoviska, ale aj hudba. Pochod minciarov od kremnického hudobníka a skladateľa Rudolfa Országa. Národnú banku Slovenska zastupovali Ing. Štefan Králik, riaditeľ sekretariátu viceguvernéra a Ing. Vladimír Bušša, výrobcu rondelov páni Taranyński a Twardzik, mesto Kremnicu primátor Ing. Miroslav Nárožný. Príjemným prekvapením bol príchod predsedu Národnej rady Slovenskej republiky Ivana Gašparoviča.

Riaditeľ mincovne Ing. Marián Paučo privítal hostí a v krátkom príhovore charakterizoval podstatu a vzácnosť nastávajúcich okamihov. Potom sa prítomným prihovoril zástupca NBS Ing. Štefan Králik a dal symbolický súhlas na razenie a riaditeľ podniku pokyn na spustenie stroja. O 10.08 h uzrela svetlo sveta prvá slovenská minca, ktorá spočinula v dlani predsedu NR SR. Bola to vzrušujúca chvíľa, plná dojatia a úsmevov, stiskov rúk, zábleskov fotoaparátov...

Po spustení stroja dlhoročným pracovníkom raziarne Milanom Reichmanom sprevádzal raziaci proces krátky príhovor. Prítomní si vypočuli text slávnostného zápisu:

„Sobota 23. januára 1993 sa zapíše do dejín Slovenska ako deň začiatku razenia mincí slovenskej korunovej meny. Rozhodla o tom Národná banka Slovenska po súhlase s kvalitou vzhľadových vzoriek dňa 20. januára 1993. Razenie nových slovenských kovových platidiel zverila Štátnej mincovni Kremnica, dedičke slávnych tradícií razenia mincí na území Slovenska.

23. januára sa zišli zástupcovia Národnej banky Slovenska s pozvanými hosťami a osadenstvom mincovne, aby o 10.00 h predpoludním oslávili zrod prvej slovenskej mince. Spod razidiel raziaceho stroja č. 11 vzišli prvé mince nominálu 10 slovenských korún z aluminiového bronzu ($CuAlNi_2$), s priemerom 26,5 mm a hmotnosťou 6,6 g.

Súčasne sa začali raziť pamätné repliky mincí zo striebra v kvalite 925/1000 dielov v počte 1000 kusov. **Od vyrazenia prvých mincí korunovej meny v kremnickej mincovni uplynulo 101 rokov. Začína sa raziť v poradí siedma sústava platidiel tohto druhu.** Nech je aj toto šťastné číslo predpokladom budúcej vysokej kvality našej meny."

Zápis vyhotovený v dvoch exemplároch podpísal za Národnú banku Slovenska Ing. Štefan Králik a za Štátnu mincovňu v Kremnici jej riaditeľ Ing. Marián Paučo. Želajme si, aby nové kovové platidlá našli medzi obyvateľstvom kladnú odozvu.

Foto: Ivan Čillík

Nový slovenský **desaťkorunák** – na averze so štátnym znakom, na reverze je vyobrazený kresťanský kríž z veľkomoravského náleziska v katastri obce Veľká Mača. Autorom návrhu je **Drahomír Zobek**, vedúci ateliéru Štátnej mincovne v Kremnici.

BUSHOV FOND = investície na Slovensku

Leighton Q. J. Klevana

Český a Slovenský Americký podnikateľský fond (Fond), verejnosti známy najčastejšie ako „Bushov fond" bol založený v marci 1991 vládou USA s cieľom podporiť rozvoj malého a stredného súkromného podnikania v Slovenskej a Českej republike a pomôcť pri prechode na voľnú trhovú ekonomiku.

Prostriedky na Fond poskytli americkí daňoví poplatníci na základe rozhodnutia Kongresu Spojených štátov Amerických. CSAEF – Český a Slovenský Americký podnikateľský fond súkromne riadi Správna rada, ktorú tvoria americkí, slovenskí a českí občania. Kancelárie Fondu sú v Bratislave, Prahe a Washingtone, D. C.

Dosiaľ získal Fond 27 miliónov dolárov z Americkej agentúry pre medzinárodnú spoluprácu. V priebehu nasledujúcich mesiacov počítame s prílivom ďalších prostriedkov. Fondu bola prisľúbená suma 60 miliónov dolárov na investície a 5 miliónov dolárov bolo schválených na technickú pomoc.

V roku 1992 sa práca Fondu zamerala na rozširovanie investičných aktivít. V tomto roku obdržala Bratislavská kancelária stovky žiadostí, z ktorých najlepšie sa vybrali na podrobnejšie preskúmanie a následne sa predstavili Správnej rade na schválenie. Od založenia činnosti Fondu bolo schválených 39 projektov, z toho 21 na Slovensku v celkovej sume USD 18 miliónov. Podiel slovenských projektov predstavuje 60% z celkového počtu schválených projektov a 55% z celkovej sumy.

Všetky príjmy po odpočítaní nevyhnutných operatívnych nákladov zostávajú vo Fonde s cieľom reinvestovať ich do ďalších podnikov a aktivít. Predpokladáme, že ziskovosť, ktorú Fond dosiahne, bude pre súkromných amerických investorov ďalším dôkazom úspešnosti a opodstatnenosti investovať na Slovensku i v Čechách.

Prehľad schválených projektov CSAEF k 31. 12. 1992

a) Špecifikácia schválených projektov podľa sféry zamerania

	Pocet transakcií	Suma ($000.0000)	%
Výroba	14	$7.8	43%
Potravinárstvo	19	9.1	50%
Energetika	5	0.9	5%
Služby	1	0.3	2%
SPOLU	39	$18.1	100%

b) Špecifikácia schválených projektov podľa veľkosti podniku

	Počet transakcií	Suma ($000.000)	%
do 30 zamestnancov	28	$8.9	49%
30–99 zamestnancov	8	4.3	24%
100 a viac zamestnancov	3	4.9	27%
SPOLU	39	$18.2	100%

Prehľad schválených projektov CSAEF k 31. 12. 1992

Investície – úvery, kapitálová spoluúčasť, podmienky

Fond investuje svoje prostriedky do nových, existujúcich alebo zrekonštruovaných súkromných podnikov, ktoré majú perspektívu stať sa konkurencieschopnými subjektami vo voľnom trhovom prostredí. Najbežnejšie formy financovania sú kapitálová účasť a úver, resp. ich kombinácia. Neposkytujeme dotácie, iba s výnimkou, ak ide o technickú pomoc, ktorú si vyžadujú špecifické projekty. Činnosť je rozšírená o úlohu poradcu pri možných problémoch a prekážkach, s ktorými sa podnikateľ stretne.

Fond patrí medzi strednodobých investorov, najčastejšie poskytujeme päťročné úvery. V prípade majetkovej spoluúčasti Fond získava vlastnícky podiel na podniku, ktorý zodpovedá veľkosti vkladu. Neobmedzuje svoju účasť na väčšinový podiel, ponecháva si právo odpredať ho, pričom poskytne podnikateľovi predkupné právo. V zásade dáva podnikateľovi a jeho spoluinvestorovi čo najväčšiu možnosť riadiť podnik.

V súlade so svojimi prioritami Fond sa zaoberá hlavne projektami, ktoré:

1. Vytvárajú nové pracovné príležitosti a skvalitňujú pracovné podmienky,
2. Podporujú a pracujú pre export,
3. Šetria elektrickú energiu, racionalizujú spotrebu palív a energie,
4. Priaznivo vplývajú na životné prostredie,
5. Zameriavajú sa na rozvoj poľnohospodárskeho sektoru, vrátane sektoru spracovania potravín.

Štandardný postup pri podávaní žiadostí pozostáva z niekoľkých krokov: vyplniť a zaslať „Informatívnu prihlášku", ktorú posúdi investičná komisia, potom nasleduje jej analýza a posúdenie – schválenie Správnou radou.

Pri uzatváraní pôžičiek Fond využíva kritériá a metódy podobné tým, čo sa používajú v USA. Projekty sa predstavia Správnej rade na báze podnikateľských zámerov. Samotný „bussi-

PENTA – Kysucké Nové Mesto, slávnostné začatie výroby (máj 1992). Na fotografii druhý vľavo riaditeľ Bratislavskej kancelárie CSAEF p. Klevana.

ness plan" je pre nás dostatočnou zárukou životaschopnosti a konkurencieschopnosti projektu.

Technická pomoc

Technická spolupráca, ako súčasť programu Fondu sa primárne orientuje na tieto oblasti:

1. Poskytujeme zahraničných a domácich expertov podnikom, do ktorých Fond investuje,
2. Poskytujeme školenia a semináre pre podnikateľskú obec v Slovenskej republike i v Českej republike,
3. Vypracúvame štúdie.

Začlenenie zdrojov Fondu, aktivity v roku 1993.

Na mnohých transakciách Fondu participujú iné slovenské banky spoluúčasťou na úveroch. Fond privíta zapojenie miestnych investičných bánk a iných zahraničných investícii do majetkovej spoluúčasti na svojich projektoch. Doterajšia spolupráca s domácimi bankami priniesla veľa pozitívneho a predpokladáme, že rok 1993 prinesie aj v tomto smere nové aktivity.

V rámci hľadania efektívneho mechanizmu prísunu kapitálu do menších podnikov, Fond sa rozhodol spolupracovať s niektorou z domácich bánk na mikroúverovom programe. Podrobnosti programu sú v procese rokovaní a bližšie sa k nim vyjadríme spoločne s naším partnerom na Slovensku v niektorom z budúcich čísiel. Predpokladáme, že využitím pobočiek miestnych bánk sa podarí dostať k malým a stredným podnikateľom efektívnejším spôsobom, pričom sa zachová doterajší systém práce Fondu. Predpokladáme, že program bude mať pozitívny vplyv nielen na rozvoj malého a stredného súkromného sektoru na Slovensku, ale aj na rozvoj samotného bankovníckeho sektoru a podnikateľskej kultúry podnikateľov.

V uplynulých dňoch pracovníci Bratislavskej kancelárie pripravili niekoľko projektov na prezentáciu Správnej rade, ktorá sa konala minulý mesiac. Predpokladáme, že najbližšie dni určite prinesú nové skutočnosti pre Fond v súvislosti s rozdelením ČSFR a vznikom dvoch samostatných republík – SR a ČR, avšak ubezpečujeme našich klientov, že u nás nájdu „business as usual".

Tešíme sa na spoluprácu v roku 1993.

Leader Gasket of Slovakia, tesnenia pre rafinérky a chemický priemysel

Helas – Bratislava, ortopedické pomôcky

Na rozhraní dvoch etáp

Je už v ľudskej prirodzenosti, že sa obraciame do minulosti a usilujeme sa zistiť, odkiaľ prichádzame a kam sa uberáme a čo sme v jednotlivých etapách tejto cesty prežili. Robíme tak aj preto, aby sme sa poučili, čo sa dá napravili a najmä, aby sme neupadli do rovnakých chýb.

Až donedávna sme nevedeli veľa ani o histórii nášho peňažníctva. Kus záslužnej práce na rekonštrukcii vzniku a vývoja peňažníctva na Slovensku a na hodnotení jeho pôsobenia urobili naši bývalí spolupracovníci **Ing. Štefan Horváth a Ján Valach.** Napísali trilógiu **„Peňažníctvo na Slovensku"** a v nej nám priblížili našich predchodcov až do roku 1950. Súčasná banková generácia by sa mala s touto históriou oboznámiť, mala by ju dopĺňať vlastnými poznatkami, ale najmä mala by ju od **1. januára 1993** sama tvoriť a zaznamenávať. Autorov spomenutej trilógie sme požiadali o zodpovedanie otázok zameraných na niektoré črty existencie slovenského bankovníctva.

Dúfame, že ich odpovede poskytnú našim čitateľom veľa podnetov na úvahy a súčasne vyvolajú ich záujem pokračovať vo výskume histórie peňažníctva na Slovensku.

Kedy vzniklo peňažníctvo na Slovensku a aké podnety vyvolali jeho vznik?

Prvá účastinná banka na Slovensku vznikla v Bratislave v roku 1841. Mala názov Prešporská sporiteľňa. Jej zakladateľom bol vzdelaný mestský radca Pavol Gallus. Svoju koncepciu opieral o dva zdroje: o stanovy Viedenskej sporiteľne a o informácie, ktoré mu z Londýna o anglickom bankovníctve podával mladý bratislavský obchodník Anton Jurenák, príslušník štúrovskej generácie (Má pamätnú tabuľu na budove obvodného úradu I. v Bratislave na Vajanského nábreží). Podľa jeho vzoru zakladali banky aj iné mestečká na Slovensku.

V oblasti ľudového peňažníctva vznikol zásluhou Samuela Jurkoviča prvý družstevný peňažný ústav pod názvom Gazdovský spolok v Sobotišti. Podľa súčasnej úrovne poznania išlo o prvý ľudový peňažný ústav v Európe.

Podnetom na vznik peňažníctva na Slovensku boli ekonomické dôvody. Súviseli s rozvojom obchodu a priemyslu. Zakladateľský ruch vyžadoval rozsah kapitálu, ktorý jednotliví podnikatelia nevedeli vytvoriť a pokryť. Museli teda siahnuť na bankový úver. V bankách sa kapitál koncentroval vo forme vkladov.

Je medzi kodifikáciou spisovného jazyka a vznikom peňažníctva na Slovensku nejaká súvislosť?

Je. Uhorsko a v jeho rámci aj Slovensko bolo kapitálovo chudobnou krajinou. Pretrvávanie feudálnych vzťahov, obmedzenie možností kapitálu, ako aj účinky konkurencie vyspelejších západných priemyselných oblastí monarchie mali veľmi nepriaznivý vplyv na rozvoj slovenskej ekonomiky, a teda aj na životnú úroveň obyvateľstva.

Generácia štúrovcov sa s týmto stavom neuspokojovala. Intenzívne sa zaoberala aj otázkami zlepšenia materiálnych a sociálnych podmienok slovenského ľudu. Sám Ľudovít Štúr mal fundovaný prehľad nielen v politickej, kultúrnej – literárnej a jazykovednej, ale – ako o tom svedčia jeho úvodníky v Slovenských národných novinách r. 1845 – aj v oblasti hospodárskej a peňažnej. Za fundované možno označiť aj jeho stanoviská k perspektívnym smerom rozvoja. V tejto súvislosti je významný jeho výrok: „Vec je z histórie a z každodennej skúsenosti dostatočne známa, že len tam, kde priemysel a obchod kvitol, rástla i sloboda politická, a naopak zasa v zemiach orbou sa zapodievajúcich býva vždy len chudoba, služobnosť, poddanstvo, otroctvo". Spisovateľ Vladimír Mináč hodnotil túto myšlienku „na tie časy ako geniálnu... Tu predbehol nielen snem a Kossutha, ale aj celé ospalé Uhorsko o dobré polstoročie".

Vo svojej knihe spomínate konkurenčný boj slovenských a neslovenských bánk. Akú úlohu zohral v tejto súvislosti český kapitál?

To je veľmi široká otázka. Predovšetkým treba uviesť, že v období prechodu od feudalizmu ku kapitalizmu mal rozvoj peňažníctva na Slovensku špecifické črty. Prvá zakladateľská vlna v našom peňažníctve nadväzovala na spomínaný Gazdovský spolok v Sobotišti. Štúrovci sa Jurkovičovej myšlienky chytili a začali ju po slovenskom vidieku s úspechom realizovať. Dosiahli sa aj pozoruhodné výsledky...

Problémy sa nevyskytli?

Vyskytli. Začali po vydaní zákonného článku XXIII. z roku 1898. Podľa neho sa konštituovalo Krajinské ústredné úverné družstvo v Budapešti. Časom sa prejavilo ako účinný nástroj národnostného útlaku. Dôsledky sa prejavili v tom, že sa zastavilo zakladanie slovenských jednotiek ľudového peňažníctva. Ba postupne začali zanikať aj existujúce jednotky ľudového peňažníctva.

Ako reagovali štúrovci na tento vývoj?

Predstavitelia slovenského národného pohybu čoskoro po nadobudnutí účinnosti zákonného článku XXIII. pobadali, že sa musia orientovať na zakladanie bánk ako účastinných spoločností. Pre ne totiž obchodný zákon nepredpisoval nijaké obmedzenia úradných orgánov.

Takže už teraz išlo všetko hladko?

Nie celkom. Prvý zásah vládnej politiky sa napr. prejavil pri zakladaní Tatra banky. Podľa obchodného zákona sa s činnosťou banky mohlo začať až po publikovaní stanov. A práve tento úkon maďarské úrady Tatra banke nepovolili. Zbytočné boli všetky petície, intervencie i delegácie na najvyšších miestach. Súhlas sa prosto nevydal.

Ale Tatra banka predsa len vznikla, nie?

Vznikla a zachovalo sa aj to, čomu, resp. komu možno ďakovať za jej zrod. Rudolf Krupec, jeden zo zakladateľov Tatra banky, sa vybral intervenovať u ministerského predsedu Kolomana Tiszu, aby dal súhlas publikovať jej stanovy. Ministerský predseda bol plný ochoty a Krupca poslal za tajomníkom, ktorý mal záležitosť vybaviť. Keď Krupec prišiel do kancelárie tajomníka, nenašiel ho tam. Videl však na jeho stole vizitku Kolomana Tiszu s odkazom: „Semmi áron", čo v preklade znamenalo: „Za nijakú cenu". Krupec vizitku schoval do vrecka, a keď tajomník prišel, tlmočil mu odkaz ministerského predsedu. Tak dostal súhlas publikovať stanovy.

Tým sa to skončilo?

Nie. Čoskoro vysvitlo, že povolenie publikovať stanovy sa vydalo omylom. Či mal Krupec nejaké ťažkosti, to sa už nevie. Isté však je, že k povoleniu sa vyslovila dodatočná podmienka. V stanovách sa musela uskutočniť zmena. Tatra banka si musela zvoliť predsedu a podpredsedu správnej rady. Výsledok voľby bol platný až po schválení príslušným ministerstvom. To znamenalo, že sa nimi mohli stať iba takí ľudia, s ktorými súhlasila budapeštianska administratíva. Predsedom sa stal podžupan trenčiansky a podpredsedom podžupan oravský.

Tým sa skončilo zakladanie slovenských účastinných bánk?

Neskončilo. Potvrdzujú to aj štatistické údaje. Podľa nich v roku 1918 z úhrnného počtu 209 bánk na Slovensku bolo 33 slovenských. Pritom je významné zistenie, že ich súvahové údaje predstihli v raste tempo maďarských bánk.

Je všeobecne známe, že sme vždy boli a azda ešte aj sme skúpi pri hodnotení. Mali sme v slovenskom peňažníctve v tom čase človeka, ktorý sa zaslúžil o rozvíjanie spolupráce medzi slovenskými bankami a o koordináciu ich pôsobenia na prospech národnej veci?

Mali sme takú osobnosť a neslúži nám ku cti, keď sa o nej tak málo píše. Volá sa **dr. Július Markovič.** Bol uznávanou autoritou nielen v peňažníctve, ale aj v medicíne. Bol prvým slovenským priekopníkom, ktorý začal uplatňovať v lekárskej praxi vedecké metódy. V roku 1890 odišiel do Berlína k Róbertovi Kochovi, aby študoval jeho poznatky o tuberkulóze a výsledky jeho liečebnej metódy. Bol prvým slovenským lekárom, ktorý v praxi uplatňoval tieto poznatky.

Dr. Július Markovič sa napriek svojej zaneprázdnenosti vypracoval na vedúcu ideovú osobnosť v slovenskom peňažníctve. Udával tón všetkým významnejším podujatiam na rozhraní 19. a 20. storočia. Bol zakladateľo a predsedom správnej rady Ľudovej banky v Novom meste nad Váhom. Vyznačoval sa širokým rozhľadom, jasnou koncepciou a principiálnym postojom ku všetkému, čo súviselo s existenčnými otázkami slovenských peňažných ústavov.

Ktorá zo slovenských bánk sa vypracovala na predné miesto?

Z dokumentačných materiálov o vývoji slovenského bankovníctva v Rakúsko-uhorskej monarchii vysvitá, že z hľadiska kvality sa na prvé miesto prepracovala Úverová banka v Ružomberku (neskôr Slovenská banka v Bratislave). Jej pozícia bola výslednicou kvalifikovaného uplatňovania zásad obchodno-podnikateľskej politiky. V riadení jej činnosti dominovala snaha posilňovať kapitálový potenciál banky prostredníctvom reskontu, čerpaného z vkladových prebytkov českých bánk, najmä Živnostenskej banky, filiálky vo Viedni. V tejto súvislosti je dôležité všimnúť si, že české banky rátali Úverovej banke a slovenským peňažným ústavom vôbec vyššie úrokové sadzby ako bankám maďarským.

Bolo slovenské peňažníctvo pripravené na vstup do nového štátoprávneho celku Československej republiky?

Rozpad Rakúsko-uhorskej monarchie a vznik ČSR možno označiť za udalosť, ktorá znamenala nástup prelomových zmien vo všetkých oblastiach spoločenského života. Je historickým faktom, že Slovensko vstúpilo do nových štátoprávnych pomerov nedostatočne pripravené.

V čom konkrétne v peňažníctve sa prejavila táto nepripravenosť?

Vo vzťahu k slovenskému bankovníctvu možno situáciu charakterizovať tak, že česká vládnúca reprezentácia nechcela pripustiť slovenské banky, aby sa angažovali na industrializačnom procese a tým sa kapitálovo upevnili. Chceli ich vytlačiť z oblasti priemyslu a úplne si ich podriadiť. Zaumienili si tiež zmocniť sa podnikov, ktoré dopĺňali štruktúru jej priemyslových koncernov, ako aj zlikvidovať prevádzku podnikov, ktoré mohli konkurovať jej koncernovým podnikom. Vedúcou úlohou v takomto zameraní českej politiky zohrala Živnostenská banka na čele s jej generálnym riaditeľom dr. Priessom a jej exponentom ministrom financií dr. A. Rašínom. K posilňovaniu pozícií Živnostenskej banky smerovali už opatrenia na úseku menovej odluky a menovej deflačnej politiky.

Podobné zameranie mala aj nostrifikačná akcia. Jej úlohou bolo nacionalizovať cudzie kapitálové účasti. Dôsledná centralizácia nostrifikačnej agendy do Prahy zmarila slovenskej bankovej sústave možnosť zúčastniť sa na tejto akcii. Do opatrení podobného charakteru patrili: zákaz zbrojárskej výroby na Slovensku, režim štátnych dodávok, diskriminačná tarifná a daňová politika, ale najmä dezindustrializačná taktika voči Slovensku. Podľa dostupných štatistických údajov došlo na Slovensku za I. ČSR k likvidácii 685 závodov väčšieho, stredného a menšieho rozsahu.

Môžete uviesť aspoň jeden konkrétny príklad?

Typickým príkladom vyradenia nežiadúceho konkurenta sa stal prípad Rimamuránsko-šalgotarjánskej úč. spoločnosti. Jej riaditeľstvo ešte pred nostrifikačnou akciou uzavrelo s koncernovým podnikom Živnostenskej banky dohodu o zastavení závodov na Slovensku. Boli to moderný Pohronský uhorský železiarsky priemysel Krompachy, Továrňa na železiarsky a plechový tovar vo Zvolene a veľa baní s pridruženými podnikmi. Toto zastavenie bolo dohodnuté na 10 rokov, pričom koncernový podnik Banská a hutnícka spoločnosť postúpila svojej maďarskej partnerke na 10 rokov 10 000 účastín vlastného vydania, ktoré prinášali ročne 4 milióny zisku vo forme dividendy.

Znaky diskriminačného postupu vykazovali aj dotácie bánk zo sanačného fondu na zmiernenie strát vzniknutých v dôsledku povojnových pomerov. České banky boli sanované úplne, slovenské iba čiastočne. To preto, aby sa v dôsledku existencie dubióznych pohľadávok mohol vykonávať ekonomický tlak na ich likvidáciu.

V zásade možno vývoj a situáciu slovenskej bankovej sústavy v období I. ČSR charakterizovať tak, že nevykonávala najvlastnejšie funkcie komerčných bánk (financovanie priemyslu a obchodu), ale bola prinútená uspokojiť sa iba so substitúciou úloh ľudového peňažníctva.

Zhováral sa **Rudo Návrat**

(dokončenie rozhovoru v budúcom čísle)

Spomienky bankového zamestnanca

Pán Andrej Vlačiky nedávno oslávil osemdesiate narodeniny. Svoj život zasvätil bankovníctvu. Dosiaľ je vášnivým zberateľom mincí a ako znalec sa aktívne zúčastňuje rôznych podujatí, ktoré organizuje numizmatická spoločnosť. Jeho život poznačený mnohými udalosťami, poznatkami a skúsenosťami ho oprávňuje obzrieť sa na okamih späť i vysloviť zároveň niekoľko postrehov a námetov, adresovaných najmä mladým bankovým pracovníkom.

Štyridsaťštyri rokov prežitých v službách peňažníctva, z toho plných 41 rokov v Slovenskej národnej banke a Štátnej banke československej, to nie je krátky čas. Človek si pri vzniku samostatného Slovenského štátu spomenie na mnohé, čo tie roky znamenali v mojom živote – živote bankového pracovníka. Narodený ešte v Rakúsko-uhorskej monarchii, prežil som rôzne zmeny. Vznikom samostatného Slovenského štátu sa napĺňa dávna túžba jednotlivca i národa.

Keď robíme prvé kroky v samostatnej republike, spomínam si na počiatky Slovenskej národnej banky v roku 1939, kedy hneď v prvých mesiacoch po vzniku Slovenského štátu, organizovala sa zbierka na zlatý poklad štátu. Treba privítať iniciatívu príslušných inštitúcií a orgánov i teraz, keď sa zrodilo úsilie organizovať zbierku podobného fondu na pomoc novovzniknutého štátu.

Nech nevyhasne táto dobrá snaha, nech sa rozvíja, silnie, lebo aj dnes sú nadšenci a ľudia oduševnení prispieť vznešenému cieľu – pomôcť svojej vlasti v jej počiatočných krokoch. Sám, ako mladý pracovník banky v bývalej Slovenskej národnej banke, bol som v tom čase poverený plniť úlohy pri preberaní darov na Zlatý poklad od občanov. Pred budovou Slovenskej národnej banky stáli dlhé rady občanov, ktorí prišli odovzdať svoj dar, za čo sa im vydalo potvrdenie s presným popisom daru, pri drahých kovoch s určením presnej váhy. Každý darca dostal oceľový prsteň s vyrytým nápisom „Slovenský štát ďakuje". Spomínam si pri tejto príležitosti na spontánne prejavy ľudí – odopínali si zlaté hodinky s retiazkou, z prsta si stiahli zlatý prsteň či odopli zlatý náramok, zvesili retiazku a vyložili na pult. Netreba hodnotiť koľko toho bolo, koľko kto dal, ale domnievam sa, že to všetko vyvážilo nadšenie, s akým občania dávali svoje cenné predmety... A treba len dúfať, že toto nadšenie bude i teraz v každom, kto prispeje čo i len malou čiastkou na fond pomoci nášmu štátu.

Nedá mi v týchto chvíľach, keď som sa koncom minulého roka dožil 80-tych narodenín a zároveň s oduševnením prijímal vznik novej štátnosti a zrod novej Národnej banky Slovenska, vysloviť jedno z hlavných želaní – aby sa naplnili túžby novej, mladej nastupujúcej generácie.

Mnoho je spomienok i skúseností, ktoré som za tie roky nadobudol v bankovej práci. Pomáhal som napríklad vytvárať Skúšobňu platidiel i systém určovania náhrad za poškodené platidlá v bývalej Štátnej banke v Bratislave. Ako bankový pracovník, mal som úzky vzťah k peniazom papierovým i minciam nielen nášho štátu, ale aj iných krajín. Moja práca ma vlastne priviedla k mojej celoživotnej záľube – numizmatike, ktorou i dnes vypĺňam svoj voľný čas. Neraz som sa zúčastňoval na posudzovaní návrhov na nové platidlá so slovenskou tematikou a získal som veľa skúseností v styku s autormi návrhov. S veľkým záujmom som sa oboznámil s návrhmi na súčasné slovenské bankovky i mince, pričom veľmi kladne hodnotím ich výtvarné vyhotovenie a výber motívov.

I pri mojom vysokom veku, sledujem súčasné dianie v slovenskom bankovníctve, ktoré sa rozvíja a zaznamenáva vznik mnohých bankových inštitúcií, ako aj rôznorodosť ich služieb, čo dáva predovšetkým klientele možnosť orientovať svoje záujmy podľa svojho vlastného výberu a zamerania. Nedá mi však opäť sa pristaviť v myšlienkach pri zrode Národnej banky Slovenska, ako emisnej banky mladého štátu. Do jej služieb nastupuje početná mladá generácia so svojimi ambíciami a treba povedať, že i s dobrými perspektívami. Pred vyše 50-mi rokmi aj my sme nastupovali v novom štáte do Slovenskej národnej banky. Prečo to spomínam? Každý mladý nastupujúci úradník musel sa počas dvoch rokov podrobiť skúške pred komisiou zo základných predpisov banky. Časť nových pracovníkov, ktorí mali pracovať pri manipulácii s peniazmi a v pokladničnej službe, museli nastúpiť na „počítáreň", aby vnikli do tajov práce s peniazmi. Takto do dôsledkov by sa životom banky mal oboznámiť každý nový pracovník, ktorý chce v banke pracovať a má k tejto

práci vzťah. Ako vekom i skúsenosťami starší, dovolil by som si jedno malé odporúčanie pre všetkých mladých pracovníkov bánk – predovšetkým vzorné, slušné vystupovanie voči klientom. Neodmietnuť ho, vyhovieť jeho želaniam, vysvetliť, ako má postupovať.

A napokon – na každom pracovníkovi banky by malo byť už pri prvom pohľade vidieť, že je bankovým pracovníkom. Čo mám na mysli? Slušné oblečenie, stále byť vzorne upravený. Počas mojej cesty do USA zašiel som na burzu a do hál rôznych bánk v New Yoku. Všímal som si mnohé, ale aj oblečenie a vystupovanie zamestnancov. Aj v tomto smere máme ešte isté medzery. My sme toto všetko, o čom hovorím, nazývali česť bankového pracovníka. Dnes máme nové pomenovania, nové formy práce. Avšak nech to nazveme akokoľvek – image banky tvoria aj jej zamestnanci, ktorí by mali i dnes byť vzorom pre iných.

Andrej Vlačiky
dôchodca

Foto: Pavol Mikulášek

Združené úvery – cesta rozvoja ekonomiky

Ing. Dana Hložníková, Všeobecná úverová banka

Všeobecná úverová banka, a. s., ústredie Bratislava, ešte v roku 1990, ako štátny peňažný ústav v snahe vyriešiť finančné problémy klienta, ktoré nebolo možné kryť úverovými zdrojmi VÚB, začala v zmysle Hospodárskeho zákonníka, s organizovaním konzorcií. V roku 1990 pomocou združenia úverových zdrojov sa jej podarilo financovať dva projekty, pričom išlo o projekt v rámci konverzie zbrojnej výroby a projekt na modernizáciu zastaralej technológie výroby ohrozujúcej životné prostredie daného regiónu. Na týchto projektoch sa združili finančné prostriedky piatich vtedy česko-slovenských finančných inštitúcií, a to Českej štátnej sporiteľne, Agrobanky, a. s. Praha, Investičnej banky Praha, Slovenskej štátnej sporiteľne a Všeobecnej úverovej banky, a. s., v celkovom objeme 2,5 mld Kčs, v kategórii stredno a dlhodobého úveru.

V ďalšom období sa VÚB angažovala pri vytváraní združených obchodov v r. 1991 svojou účasťou v objeme 1 mld Kčs, nie však v úlohe vedúcej banky konzorcia, pričom išlo o združenie finančných zdrojov dvoch českých a troch slovenských peňažných ústavov s prvým vstupom Slovenskej štátnej poisťovne (dnes a. s.) Bratislava do týchto obchodov. Celkovo išlo o združenie úverových zdrojov vo výške 2,6 mld Kčs a splatnosťou 10 rokov.

Zákon o bankách z 20. decembra 1991 v znení § 12 až 15 stanovil pravidlá angažovanosti bánk voči jednému klientovi i banky ako takej. Občiansky zákonník v znení jeho novely č. 509/1991 Zb. § 829 až 841 upravil podmienky pre činnosť účastníkov združení.

V roku 1992 dochádzalo častejšie ako v predchádzajúcom období k situáciám, keď VÚB, a. s., nemohla zvýšiť podiel úveru u svojho klienta, alebo keď celková suma požadovaného úveru prevyšovala stanovené percento z kapitálu a rezerv VÚB, a. s., prípadne, keď nemala dostatok vlastných zdrojov.

Klientom, ktorí využívali služby VÚB, a. s., ešte ako štátneho peňažného ústavu a sú zo strany pobočiek hodnotní ako seriózni, spoľahliví, vychádza VÚB, a. s., v ústrety. V prípade, že nemôže z už spomenutých dôvodov sama poskytnúť celý úver, práve zorganizovaním združenia finančných inštitúcií. Rovnako rodiacim sa akciovým spoločnostiam, ktoré majú mnohokrát pripravené projekty rozvojových programov s vysokým ekonomickým prínosom a obohatením daného regiónu o nový výrobný program, s možnosťou zabezpečiť pracovné miesta stovkám nezamestnaným. Štátne podniky v procese transformácie potrebujú na modernizáciu zastaralej výrobnej technológie finančné injekcie z domácich zdrojov, i keď mnohokrát vznikajú za spoluúčasti zahraničného kapitálu.

Všetky perspektívne programy posudzujú pobočky VÚB, a. s., a predkladajú ústrediu, v ktorého kompetencii je zorganizovať združenie. Požiadavky neustále narastajú, ale v roku 1992 sa podarilo zatiaľ až do úplného konca doviesť len dva projekty financované formou združených úverov v celkovej sume 3,5 ml Kčs, so splatnosťou 10 rokov a za účasti len slovenských peňažných inštitúcií, pričom z už spomenutých aktívne vstúpila do týchto obchodov Investičná a rozvojová banka, a. s., Bratislava a Slovenská poľnohospodárska banka, ú. s., Bratislava.

Neúspešné pokusy v roku 1992, kedy sa definitívne nepodarilo zhromaždiť potrebné úverové zdroje v celkovej potrebe asi 7 mld Kčs predstavujú hľadanie inej formy úverovania, a to zahraničným kapitálom. Ide o projekty, ktoré nie je možné odložiť ad acta.

Dôležitým faktorom neúspešných „združení" bola v roku 1992 charakteristická opatrnosť českých finančných inštitúcií, ktoré až na malé výnimky sa pre financovanie projektov v rámci združenia úverov na Slovensku prestali angažovať. Zo strany finančných inštitúcií pôsobiacich na Slovensku, narážame na nedostatok zdrojov, hranicu úverovej angažovanosti u jedného klienta, ako aj tendenciu v záujme získavania klientely angažovať sa poskytnutím úverov samostatne. Pre klienta to však znamená priamo sa kontaktovať s možnosťou bánk, trieštenie financovania projektu, problém nastáva tiež so zabezpečením garancií. Účelom združených úverov je odbremeniť klientov od týchto starostí.

V súčasnosti máme rozpracované tri projekty pre združenie úverových zdrojov. Či sa ich podarí realizovať, záleží od postoja oslovených peňažných ústavov. Môžeme však s potešením konštatovať, že ochotu zúčastniť sa na spoločných „združeniach" prejavili i banky so zahraničnou majetkovou účasťou ako Tatra banka, a. s., Bratislava a Ľudová banka, a. s., ako i vznikajúca Istrobanka, a. s. Treba spomenúť tiež kontakty s Poštovou bankou, a. s.

Okrem už spomenutého organizovania „združení", VÚB, a. s., sa v roku 1992 podieľala svojím vkladom na „združení", ktorého vedúcou bankou je Komerčná banka, a. s., Praha za účasti

spolu 11 finančných inštitúcií, kde sa združili prostriedky vo výške necelej miliardy korún.

Jednou z možností, ako zvýšiť percento úspešnosti pri združovaní úverov, dnes už len slovenských finančných inštitúcií, by mohli byť častejšie, alebo i pravidelné kontakty, napríklad raz za štvrťrok, kompetentných pracovníkov finančných inštitúcií, na ktorých by sa prerokovali vzájomné možnosti jednotlivých peňaných inštitúcií pri financovaní predložených projektov v čase, keď sú tieto v štádiu prípravy. Skrátil by sa tým čas pri konkrétnej realizácii „združenia", ktorý vzhľadom na nutnosť schvaľovania úverov v úverových výboroch centrály, je nežiadúco dlhý.

Na záver treba konštatovať, že cesta združovania úverových zdrojov je nevyhnutným krokom pre uspokojovanie potrieb našej rozrastajúcej sa klientely, je tiež v záujme rozvoja slovenskej ekonomiky, ktorá bez veľkých úverov bude neustále brzdená.

Ďalšie služby TATRA BANKY

Vstup do novej pobočky

Generálny riaditeľ TATRA BANKY, a. s., (TB) Ing. Milan Vrškový so svojím zástupcom Dkfm. Rainerom Franzom slávnostne otvorili pobočku TB v druhom bratislavskom obvode na Herlianskej ulici. Cieľom TB je budovať univerzálnu banku strednej veľkosti, poskytujúcu moderné služby vo všetkých oblastiach bankovej činnosti a ich priblíženie zákazníkovi, predovšetkým cestou budovania pobočiek.

V deň otvorenia novej pobočky TATRA BANKY darovala TB všetkým deťom v Bratislave, ktoré sa narodili v tento deň základný vklad 3000 Sk. Pobočka poskytuje tieto služby: vedenie účtov pre fyzické a právnické osoby v korunách, ale aj vybraných cudzích menách, prijímanie vkladov v korunách a v cudzej mene na pevný termín – 1, 3, 6 a 12 mesiacov, vedenie úspor na vkladných knižkách, nákup a predaj devízových prostriedkov pre jednotlivcov a organizácie (valuty, šeky), príjem bezpečnostných schránok nočného trezoru a bankových poštových schránok, preberanie príkazov zahraničného platobného styku a informácie o poskytovaní úverov v TATRA BANKE. V centrále TATRA BANKY, a. s., sú tieto služby doplnené o oblasť zahraničného platobného styku a úverovej činnosti. Pri poskytovaní bankových služieb sa opierajú o využitie výhod spojených s účasťou zahraničných partnerov, poskytujúcich know-how a priame napojenie na potenciálnych zahraničných investorov. V tomto roku plánuje TB rozšíriť svoju sieť pobočiek, predovšetkým v Bratislave a jej okolí, napr. na Štefánikovej ulici, v Petržalke na Dvoroch II, v Siemens Kábelovni a v Modre.

Paletu svojich služieb rozširuje založením leasingovej spoločnosti TATRA LEASING a angažuje sa v činnosti spoločnosti TATRA INVEST, a. s., s ručením obmedzeným, ktorá pôsobí v oblasti veľkej privatizácie, služieb, spojených s cennými papiermi, v oblasti investičných fondov a finančného poradenstva. **KK**

Veľká peňažná lúpež?

Menová reforma z roku 1953 predstavuje ešte stále jednu z oficiálne najviac tabuizovaných a utajovaných kapitol našej novodobej histórie. Ideologicky neskreslené a v rámci možností objektívne informácie dlhý čas neprenikli za rámec súkromných diskusných kruhov. Výnimkou sú len jednotlivé poznámky, ukryté v rozsiahlej monografii o rumunskom menovom systéme od C. Kiritesca, v časopise Reportér roku 1968, vecné zhodnotenie menovej reformy v knihe Križovatky 20. století a v poslednej dobe i niekoľko článkov v dennej tlači. Podrobná a ucelená analýza tejto nepochybne veľmi významnej udalosti však stále chýba.

Recenzovaná kniha – Zdeněk Jirásek–Jaroslav Šůla: Velká peněžní loupež v Československu 1953, ktorú odporúčame do pozornosti našim čitateľom, predstavuje prvý a významný medzník v odstraňovaní tohto informačného deficitu. Dielo, ktoré vyšlo v tomto roku, pozostáva z dvoch častí, ktoré sa ďalej členia na jednotlivé kapitoly. V prvej časti, rozdelenej do troch kapitol autori charakterizujú hospodárske problémy Československa po skončení II. svetovej vojny, najmä po februári 1948. V menových aspektoch sa stručne vracajú až k samému vzniku československej meny v roku 1919. V krátkosti sa pristavia aj pri menovej reforme z roku 1945. Pomerne veľa miesta vyčlenili autori minciam a papierovým platidlám v období 1945–1953. Nachádzame tu zväčša známe a publikované skutočnosti, no z hľadiska bežného čitateľa je ich zaradenie do knihy nevyhnutné. Pozornosť zaujme charakteristika niektorých čŕt osobnosti vtedajšieho ministra financií Kabeša a najmä text zmluvy o tlači platidiel pre menovú reformu v ZSSR, ako aj viaceré osobné a časové údaje o ich príprave.

Druhú časť diela tvorí osem tematicky a chronologicky vymedzených kapitol, ktoré dopĺňa množstvo archívnych materiálov. Autori sa tu venujú predovšetkým podrobnému popisu bezpečnostného a administratívneho zabezpečenia reformy, sledovaniu nálad a správania sa obyvateľstva, ich reakciám.

Pre mnohých čitateľov bude iste prekvapením opis prvých spontánnych vystúpení občanov proti vtedajšiemu režimu. Napriek obrovskému množstvu faktov a paralelne prebiehajúcich dejov, nechýba textu dramatická gradácia, ktorú navodzujú aj názvy jednotlivých kapitol. Druhú časť knihy dopĺňa i náčrt zásad menovej reformy a jej hospodárske a historické zhodnotenie, ktoré autori zaradili do samostatných kapitol, medzi časti, ktoré popisujú priebeh reformy.

Obsah knihy vhodne dopĺňajú ilustrácie – kvalitné čiernobiele alebo farebné fotografie niektorých platidiel.

Autori mohli, podľa môjho názoru, venovať v úvodných kapitolách viac pozornosti zahraničnopolitickým súvislostiam menovej reformy. Hoci z historického hľadiska ide tiež o málo spracovanú tému, niektoré známe skutočnosti by pravdepodobne umožnili autorom formulovať niektoré hodnotenia a čiastkové závery inak. Myslím si, že by vzrástol najmä podiel zodpovednosti bývalého ZSSR za uskutočnenie tejto reformy.

Výraz „peňažná reforma" je doslovný preklad z ruštiny, ktorý obohatil jazyk i v ďalších východoeurópskych krajinách, kde za rovnako nejasných okolností ako aj u nás, došlo k rýchlemu rozhodnutiu uskutočniť menovú reformu.

Menová reforma, ktorá bola priam v nemožnom pomere 1:20, až 1:200 v januári 1952 v Rumunsku (len štyri a pol roka po reforme z roku 1947) zrejme predstavuje aj racionálne jadro fám, šírených začiatkom roku 1952 u nás. Opakované pravopisné chyby v texte slovenskej mutácie výmenného listu ma nútia k myšlienke, že prezrádzajú autorstvo človeka, ktorý ovláda ruštinu, ktorý prenáša do slovenčiny niektoré pravopisné zásady zo svojej materčiny. Český ani slovenský sadzač by iste také chyby neurobil. Do určitej miery to spochybňuje i tvrdenie, že všetky tlačivá, potrebné na uskutočnenie reformy vyrobili za jeden deň v hermeticky uzavretej tlačiarni vtedajšej Práce.

Bolo naozaj možné nechať tak náročnú a dôležitú vec na poslednú chvíľu? Nazdávam sa ďalej, že pri hodnotení niektorých udalostí v priebehu reformy, zostali autori trochu nespravodliví k pracovníkom banky, ktorí museli reformu uskutočniť a boli ňou rovnako postihnutí, ako radoví občania. Viac pozornosti mohli autori venovať tiež korektúram rukopisu, najmä pri číselných údajoch.

Niektoré evidentné chyby do istej miery spochybňujú ďalšie údaje, ktoré si čitateľ – laik nemá možnosť overiť. Rovnako niektoré závery o nevyhnutnosti reformy si na začiatku a na konci knihy odporujú. Pri výbere platidiel na fotografovanie došlo k výmene exemplárov tlačených v Moskve za dotlače z Prahy. Autorom týchto bankoviek a štátoviek je s veľkou pravdepodobnosťou grafik moskovského GOZNAKU Ivan Ivanovič Dubasov.

Hoci autori spracovali obrovský materiál, je zrejmé, že ďalšie bádanie v archívoch, najmä v zahraničných, bude postupne prinášať poznatky, ktoré doplnia obraz o menovej reforme v roku 1953 a možno i zmenia. I napriek niektorým vecným a formálnym nedostatkom zostane recenzovaná kniha zásadným kvalitatívnym a kvantitatívnym zlomom v bádaní o menovej reforme z roku 1953 a nemala by chýbať v knižnici či už čitateľa, ktorý sa zaoberá históriou peňažníctva alebo modernými dejinami.

Ing. Zbyšek Šustek, CSc.

ELTECO

AJ VAŠEJ BANKE DODÁME:

- zálohové zdroje U. P. S. (300 VA až 200 VA)
- zdroje pre zálohovanie osvetlenia
- kurzové tabule
- videovrátniky

Informácie: ELTECO a. s., P. p. C-9
010 01 Žilina
tel.: 089/413 91, 440 38, 440 42
fax: 089/529 63, 477 54, 482 78

OZNAM

Redakcia časopisu prijíma inzerciu, ktorá sa viaže k jeho zameraniu. Objednávky prosíme zasielať na adresu: Národná banka Slovenska, redakcia BIATEC, Štúrova 2, 818 54 Bratislava.

Tel: 07/319 2307 Fax: 07/319 2561

AXA, a. s., Bratislava, Svätoplukova 31 tel. 07/213 200
fax 07/ 213 087

DODÁVA ORIGINÁLNY

SOFTWARE AXA DBS

pre

BANKY

Tento programový balík zabezpečuje cez PC siete automatizovane

funkcie:

* bežné účty
* úverové účty
* sporožírové účty
* termínové vklady
* vkladové listy
* platobné karty
* samoobslužný výpis konta
* zmenáreň
* platobno-zúčtovací styk
* informácie o klientoch
* prepojenie na clearing
* odvod daní v novej sústave

pre organizačné jednotky:

* zúčtovacie centrum
* centrála banky
* filiálka
* expozitúra
* detašované pracovisko

Náš programový balík AXA DBS je nasadený v rutinnej prevádzke v štyroch bankách v Čechách a na Slovensku.
Všetky zmeny v bankovej legislatíve sú operatívne integrované.

AXA, a. s., Bratislava, ako autorizovaný držiteľ licencie výkonného britského programovacieho nástroja 4. generácie DATAFIT DP4, vyvinula programový balík AXA DBS aplikáciou najnovších západných skúseností na naše podmienky, pomocou techniky firmy NCR v prostredí UNIX, ale riešenie je NEZÁVISLÉ od typu HW.

Naše služby zahŕňajú komplexné zabezpečenie informačného systému banky, teda aj **technické služby:**

* záručný a pozáručný servis do 24 hodín,
* zákroky servisu vykonávajú technici, školení u firmy NCR,
* servis disponuje vlastným KONSIGNAČNÝM SKLADOM NCR
* poradenstvo, návrhy, projekty a inštalácie sietí LAN
* dodávky techniky

Tešíme sa na Váš záujem a Vaše otázky u nás alebo na veľtrhu
FIBEX '93 BRNO, 23. až 26. marca 1993

ZÁLOŽNÉ ZDROJE SIEŤOVÉHO NAPÄTIA 500 VA - 1,5 MVA

Doba preklenutia výpadku prúdu: 10 minút - 8 hodín

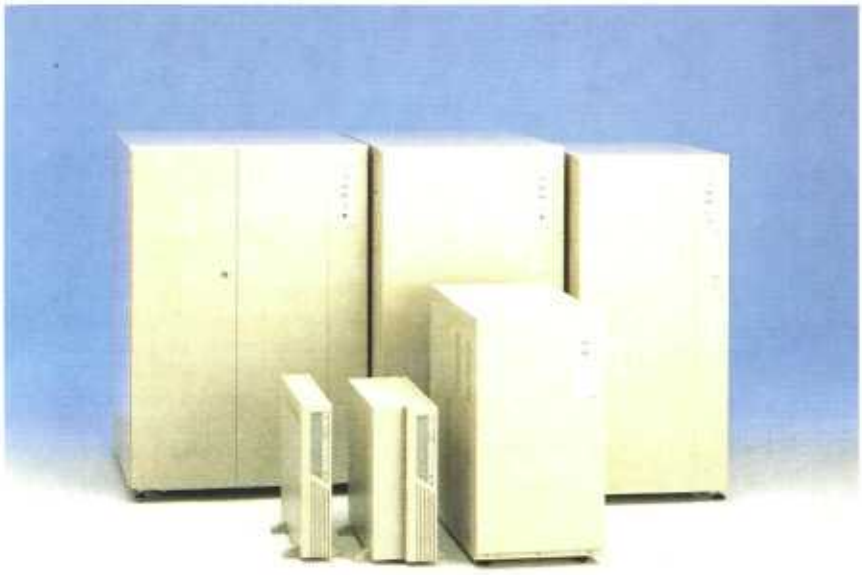

Zabezpečíme Vám zálohovanie:

- výpočtových systémov
- nepretržitých prevádzok
- kompletných objektov

Ďalšie služby zákazníkom:

- dátové prepojenie zdroja so zálohovanou počítačovou sieťou
- inštalácie a servis zdrojov
- meranie skutočného zálohovaného výkonu
- návrh optimálneho riešenia

Navštívte nás na výstave TELECOMPUTER '93

v dňoch 9. - 12. 3. 1993 v PKO Bratislava

AUDITED CERTIFICATION SIN-ISO 9001 / EN 29001 TESTED HIGH QUALITY QUALITY SYSTEM

S našimi zdrojmi kupujete kvalitu.

Záložné zdroje FISKARS získali ako jediné na svetovom trhu medzinárodný certifikát kvality ISO 9001

Uvažujte o našej ponuke. Stačí zavolať.

Záložné zdroje FISKARS dostanete na Slovensku len u firmy HCA Bratislava.

Tel.: 07/ 728 689 - Ing. Huňa, fax: 07/ 72 86 89

NOVÉ SLOVENSKÉ BANKOVKY

Nové slovenské bankovky a mince z hľadiska ich technickej špecifikácie zodpovedajú vysokému európskemu štandardu.

Keď sa rozhodovalo o rozmeroch bankoviek, vychádzali odborníci emisnej banky – Národnej banky Slovenska z tradícii. Nemenej dôležitá úloha bolo určiť rozmery hárku bankového papiera. Pre informáciu uvedieme, že sto korún (100 Sk) bude mať rozmery 71 krát 140 milimetrov. Tisíckorunová bankovka bude mať šírku 80 a dĺžku 158 milimetrov a päťtisíckorunáčka bude mať šírku 86 a dĺžku 170 milimetrov. Autorom bankoviek je akademický maliar Jozef Bubák.

Národná banka Slovenska vybrala z niekoľkých ponúk firiem z celého sveta na tlačenie slovenských bankoviek jednu európsku a jednu zámorskú tlačiareň. Rozhodujúcou požiadavkou NBS bolo, aby tieto renomované tlačiarne zabezpečili naše bankovky proti falšovaniu všetkými ochrannými prvkami. Nepochybne pri výbere vhodnej zahraničnej firmy zohľadnila NBS i navrhovanú cenu a schopnosť dodržať stanovený termín dodávky. S novými slovenskými bankovkami vám ponúkame zoznámiť sa i v našom časopise.

-b-

Upozornenie

V januárovom čísle nášho časopisu ste sa v článku „Nová emisná banka – emisia nových peňazí" dočítali o návrhoch nových peňazí. Peňažnou jednotkou je v zmysle Zákona o NBS č. 566/92, ktorý bol zverejnený po odovzdaní rukopisu článku, **Slovenská koruna (Sk)**.

Zároveň vám prinášame schválené návrhy na 1, 2 a 5 korunák.

5 SK
BIATEC

2 SK

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
STO
SLOVENSKÝCH KORÚN
100

100
NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

DVADSAŤ
SLOVENSKÝCH KORÚN
20 Sk

20

PÄŤDESIAT
50

50
NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Obsah:

Privatizácia v samostatnej Slovenskej republike (Ing. Ľubomír Dolgoš) ■ **Zbierka na národný poklad Slovenska** ■ **Pred začatím obchodovania na burze cenných papierov v Bratislave** (Ing. Zdenko Alexy) ■ **VÚB INVEST v druhom roku svojej činnosti** (Ing. Ladislav Vaškovič, CSc.) ■ **Je naozaj všetko zlé?** (Ing. Anton Zámečník, CSc.) ■ **Spravovať bezpečne, efektívne a spoľahlivo** (RNDr. Karol Mrva) ■ **Podnikateľské účty, vedené Poštovou bankou** (Ing. Alžbeta Zrubecová) ■ **Kartotéka platidiel po novom** (Ing. Boris Porošin) ■ **Zrodila sa Slovenská koruna** (Ing. Peter Zoričák) ■ **BUSHOV FOND = investície na Slovensku** (Leighton Q. J. Klevana) ■ **Na rozhraní dvoch etáp** (Rudo Návrat) ■ **Spomienky bankového zamestnanca** (Andrej Vlačiky) ■ **Združené úvery – cesta rozvoja ekonomiky** (Ing. Dana Hložníková) ■ **Ďalšie služby TATRA BANKY** ■ **Veľká peňažná lúpež?** ■ **Nové slovenské bankovky**

Objednávka

Meno a organizácia: .....

Ulica: .....

Mesto: .....

PSČ: ..... Počet kusov: .....

TERAZ, KEĎ STE PRI PENIAZOCH, NECHCETE SI ULOŽIŤ TERMÍNOVANÝ VKLAD?

BIATEC
odborný bankový časopis

Február 1993

Vydavateľ:
Národná banka Slovenska

Redakcia:
Mgr. Soňa Babincová, šéfredaktorka
Katarína Krošláková, výtvarná redaktorka

Adresa redakcie:
Národná banka Slovenska
redakcia BIATEC
Štúrova 2
818 54 Bratislava

tel.: 07/319 2307
fax: 07/319 2561

Bežný účet NBS Bratislava
916-67288-002/0720
Ročné predplatné 72 Sk

Tlačí:
VORX
Iljušinova 2
851 01 Bratislava

Termín odovzdania rukopisov: 12. 2. 1993
Dátum vydania: 26. 2. 1993

Podávanie novinových zásielok povolené RPP Bratislava – Pošta 12
č. j. 52-XII-92
zo dňa 9. 12. 1992

Registračné číslo:
MK SR 698/92

defensor

Bezpečnostná technológia

Dodávatelia najväčších európskych bánk

TONALI

Technológia vstupov

Kontaktné adresy pre Vás:

Výrobný závod U cihelny 6
664 91 Ivančice
Tel.: 0502/921426
Tel. a fax: 0502/921462

Obchodné oddelenie, Křenová 40
602 00 Brno
Tel.: 05/335744, kl. 50, 51, 52, 65
Tel. a fax: 335297

Stavebné sporenie. Novinka na Slovensku!

PRVÁ
STAVEBNÁ
SPORITEĽŇA

Základný kameň Vašej budúcnosti.

Stavebné sporenie znamená štart do budúcnosti!

Pre účastníkov stavebného sporenia je to štart do ružovej budúcnosti. Pretože štát sporí s Vami – nezávisle od Vašich vkladov Vám pomôže 40%-nou prémiou a Vašu nasporenú sumu môže tak zvýšiť až o 6000 Sk. Podpora zo strany štátu teda nie je zanedbateľná. Po 6 rokoch máte na dosah splnenie Vašich želaní a uskutočnenie Vašich predstáv. Ak sú to predstavy spojené s bývaním, štartujete do budúcnosti ešte ružovejšej. Pretože Prvá stavebná sporiteľňa Vaše peniaze takmer zdvojnásobí – úverom približne vo výške Vašej nasporenej sumy.

Zaplatíte len 6% úrokov ročne.

Úver stavebného sporenia je totiž úrokovo pevný a mimoriadne výhodný. Stavebné sporenie podčiarkuje Vašu osobnosť a dopĺňa mozaiku Vašich predstáv a želaní. Stavebné sporenie znamená byť dobre informovaný. Vo všetkých pobočkách Slovenskej štátnej sporiteľne. Kto je osobnosťou a má vlastné predstavy o bývaní, neobíde nás.

Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., Banka špecializovaná na podporu výstavby a bývania. Spoločnosť Slovenskej štátnej sporiteľne, Raiffeisen Bausparkasse Rakúsko a Bausparkasse Schwäbisch Hall Nemecko

Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., Dunajská 72, 814 99 Bratislava 1
P. O. Box 114, tel.: 07/573 34, fax: 07/574 22